

Vuoden 2024 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat

Kaupungin johtoryhmä 25.4.2023

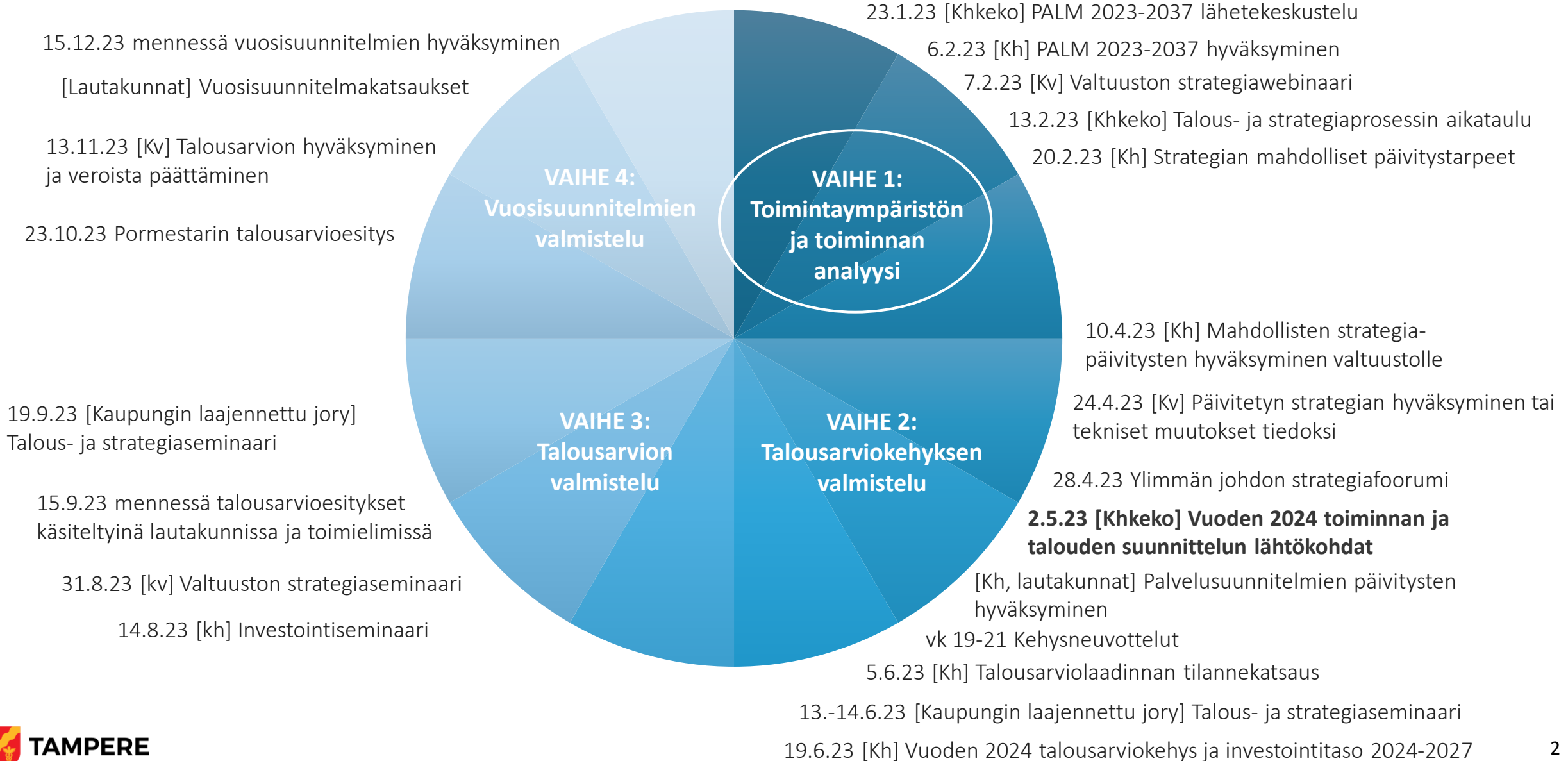
Kaupunginhallitus 2.5.2023

SISÄLTÖ

- Toiminnan ja talouden suunnittelun vuosikello
- Strategia
- Nostoja toimintaympäristön muutoksista
- Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun
 - Talous
 - Hankinnat
 - Henkilöstö
 - Tampere-konserni
 - Lautakunnat ja konsernihallinto
- Liite: Havaintoja toimintaympäristön muutoksista

Vuoden 2024 toiminnan ja talouden suunnittelun vuosikello

Ylimmän johdon tavoite- ja kehityskeskustelut

Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

STRATEGIA

Strategian keskeisiä viestejä vuoteen 2024 1/2

1

Tamperelaisten hyvinvointia ja sen edistämistyötä vahvistettava

Hyvinvointialueiden käynnistyminen on muuttanut kaupungin roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Uusi rooli tulee selkiyttää ja hyvinvointijohtamista vahvistaa koko kaupungin toiminnassa. Yhdyspintojen saumattomuus on varmistettava yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

2

Lasten ja nuorten haasteisiin vastattava

Lasten ja nuorten haasteet ovat kasvaneet. Mm. mielenterveyden ongelmat, yksinäisyys, kiusaaminen ja oppimisvaikeudet ovat läsnä liian monen elämässä. Lapset ja nuoret tarvitsevat yksilöllisesti kohdennettua, laaja-alaista ja monitoimijaista tukea. Tuen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa.

3

Työllisyyden positiivinen kehityssuunta turvattava

Työllisyystilanne on kohentunut Tampereella merkittävästi valtuustokauden aikana. Hyvä kehitys varmistetaan huolehtimalla yritysten toimintaedellytyksistä. Tampereella tulee olla parhaat edellytykset tuottaa vaikuttavia työllisyyspalveluja. TE-uudistuksen onnistuminen on varmistettava.

4

Alueen osaavan työvoiman saatavuus varmistettava

Osaavan työvoiman saatavuus on alueen elinvoiman kannalta lähivuosien ykköshaasteita. Työtä tulee tehdä mm. koulutuksen edistämisen, kansainvälisten osaajien houkuttelun ja juurruttamisen sekä opiskelijoiden pitovoiman vahvistamiseksi.

5

Kaupungin kasvun mahdollisuudet hyödynnettävä ja haasteet hallittava

Tampere kasvoi viime vuonna ennätyksellisesti yli 4700 uudella asukkaalla. Kasvavan kaupungin on huolehdittava mm. asunalueiden tasapainoisesta kehittämisestä, arjen sujuvuudesta, palveluiden riittävydestä sekä kaupunkiympäristön laadusta.

6

Ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen edellyttämiä toimia vauhditettava

Tampereen CO2 päästöt ovat laskeneet, mutta hiilineutraalisuustavoitteen 2030 saavuttaminen edellyttää kunnianhimoisten toimien jatkamista. Myös luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen eteen tehtävää työtä tulee vahvistaa.

Strategian keskeisiä viestejä vuoteen 2024 2/2

7

Kaupungin toimintakyky turvattava kaikissa tilanteissa

Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksesta turvallisuusympäristö on muuttunut. Kaupungin tulee reagoida muutoksiin proaktiivisesti. Vahvistuneisiin riskeihin (esim. kyberhyökkäykset, tietomurrot) tulee varautua riittävällä tasolla.

8

Kaupungin vetovoimaista työnantajakuva ja pitovoimaista työntekijäkokemusta vahvistettava

Työvoiman saatavuudessa on haasteita Tampereella. Kilpailu tulee jatkossa kiristymään. Kaupungin houkuttelevuutta työnantajana tulee vahvistaa suunnitellun tiekartan mukaisesti.

9

Kuntatalouden heikkenemisen suunta käännettävä

Kuntatalouden ennakoidaan heikkenevän merkittävästi tulevina vuosina. Kehityssuunnan kääntäminen edellyttää mm. tuottavuuden lisäämistä, toiminnan ja investointien priorisointia sekä kansallista edunvalvontaa.

10

Tampereen menestystarinaa jatkettava

Tampereen vetovoima ja kaupungin noste on ollut viime aikoina poikkeuksellista. Tampere-kuva on erittäin vahva. Menestystarina pohjaa tiiviiseen yhteistyöhön, ennakkoluulottomuuteen sekä rohkeaan päätöksentekoon – Tekemisen kaupungin kulttuuriin, jota on vaalittava ja jatkettava.

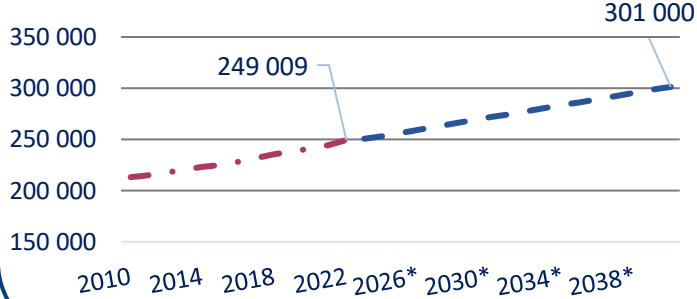
Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

NOSTOJA TOIMINTA- YMPÄRISTÖN MUUTOKSISTA

Laajempi toimintaympäristön muutoksia esittelevä
materiaali liitteenä.

Tampereen väkiluku on kasvanut voimakkaasti viime vuodet (2022: 249 009 asukasta).

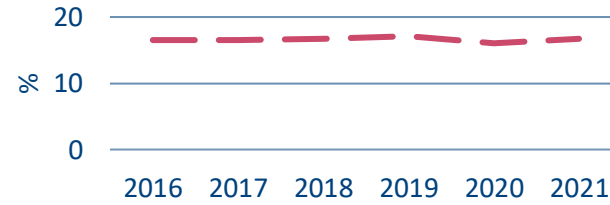
Väestönkehitys

Tampereen kaupunkistrategian mukaisessa väestösuunnitteen skenaariossa väestömäärän ennakoidaan kasvavan yli 300 000 asukkaaseen vuonna 2040.

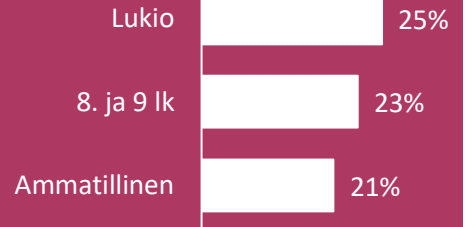
** Kaupungin oma väestösuunnite

Köyhien eli pienituloisten osuus kotitalouksista on Tampereella suurempi kuin koko maassa keskimäärin (2021: 16,8 %). Pienituloisten osuus väestöstä nousi koronaa edeltävälle tasolle vuonna 2021.

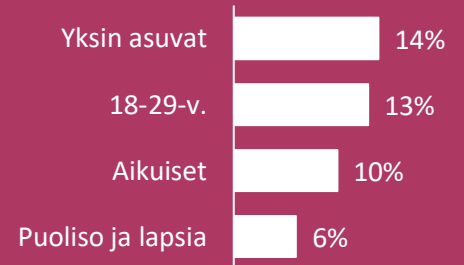

Mielialaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet ja ne ovat yleisempiä tytöillä ja naisilla.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % vastaajista 2021

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneet, % vastaajista 2023

Kaupungin väkiluku kasvoi vuoden 2022 aikana yli **4 700** asukkaalla, **2,0** %.

Luonnollinen väestönlisäys
-208

Kuntien välinen nettomuutto
2 676

Netto-maahanmuutto
2 336

Aikuisista (2023)

92 %

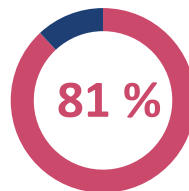
kokee kuuluvansa johonkin itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön

Aikuisista (2023)

33 %

kokee, että häntä on syrjitty tai kohdeltu epätasa-arvoisesti viimeisen vuoden aikana.

Tamperelaiset aikuiset kokevat elämänlaatunsa hieman aiempaa paremmaksi (2023)

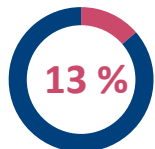
Väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus on hieman noussut (2023). Tampereen kadut ja asuinalueet koetaan kuitenkin aiempaa turvallisemmaksi.

Tampereen asuinalueiden välillä on hyvinvointieroja ja erot eivät ole viime vuosina kaventuneet.

Vuonna 2022 syntyneiden määrä alitti kuolleiden määrän ensimmäistä kertaa yli 30 vuoteen ja luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen.

Nettomaahanmuuton osuus väestönkasvusta oli lähes 50 %.

Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä (2022)

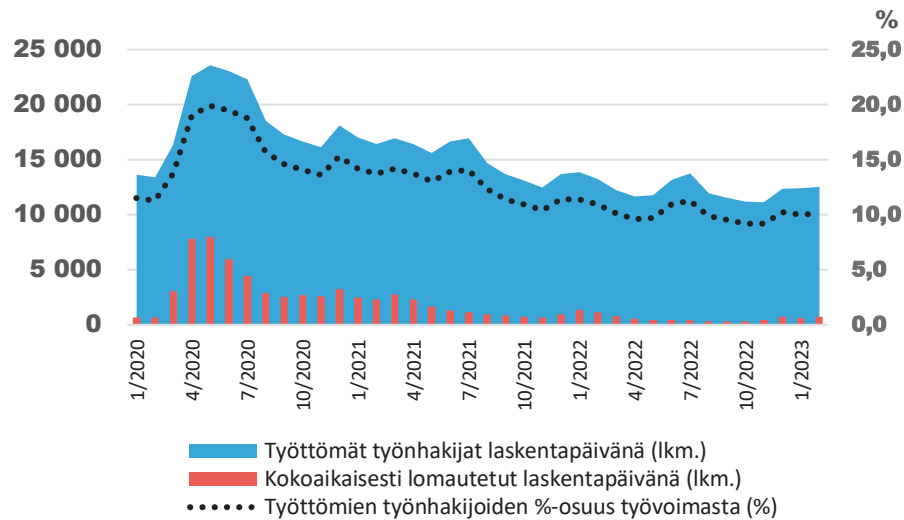

Yli 65-vuotiaita noin joka viides

Työttömyysaste on laskenut kymmenen prosentin tuntumaan

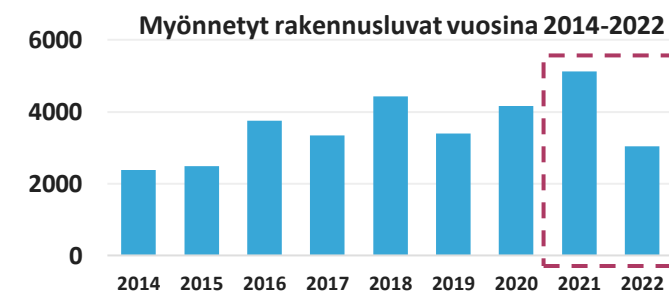
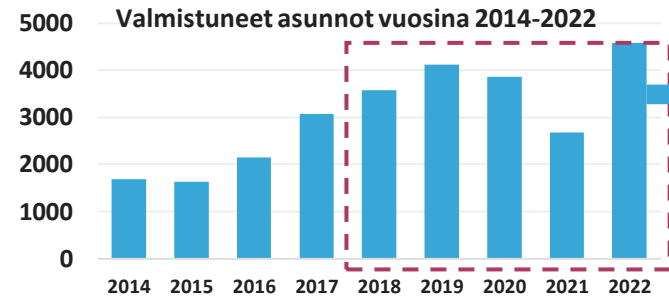
Työttömien työnhakijoiden ja lomautettujen määrän sekä työttömyysasteen kehitys, tammikuu 2020 – helmikuu 2023

HELMIKUU 2023:
 Työttömiä työnhakijoita **12 537 henkilöä**
 Tampereen työttömyysaste **10,1 %**
 Koko maan työttömyysaste **9,7 %**

Lähde: TEM työnvälitystilasto

Asuntorakentaminen on ollut viime vuosina ennätysellisellä tasolla

FINLAND
 Asuntorakentaminen on painottunut pieniin asuntoihin

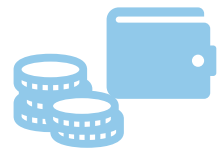
1h	44%
2h	33%
3h +	23%

Vuonna 2022 myönnettiin noin 2000 rakennuslupaa vähemmän kuin 2021.
 Perheasuntojen (3h +) määrä on kasvanut vuosittain 2018-2022 verrattuna huonelukumäärältään pienempiin asuntoihin.

Tampereella palkkasumma on kehittynyt verrattain hyvin

Palkat ja työkorvaukset tulorekisterissä helmikuussa 2023, kun 1/2020 = 100

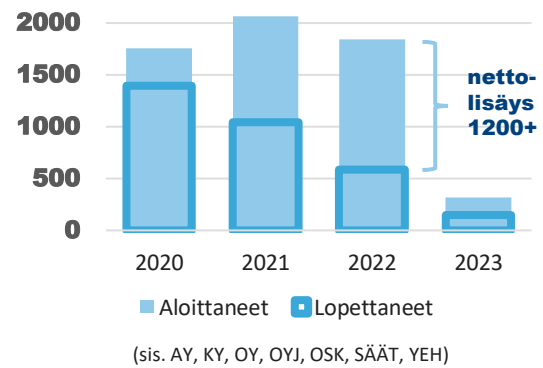
Tampere 118,7
Espoo 118,4
Oulu 116,2
Helsinki 112,2
Turku 111,7
Koko maa 111,1
Vantaa 110,9

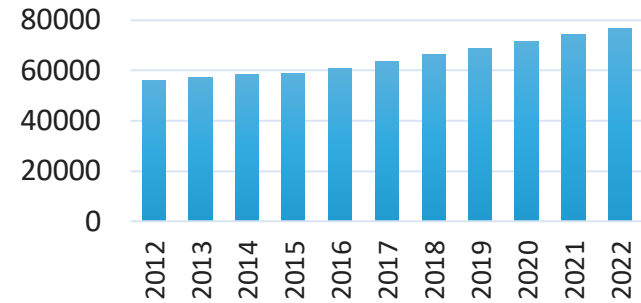
Lähde: Verohallinto, tulorekisterin mukaiset ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot alueittain

Yrityskanta uudistuu

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset PRH:n kaupparekisterissä (-2/2023)

Yksinasuvien määrä on kasvanut vauhdilla

Yksinasuvia tamperelaisia (2022): **76 000**

Määrä kasvanut 2016-2022: **+ 16 000**

Uudistuotanto on lisännyt vuokra-asuntojen määrää merkittävästi.
 Vakituisesti asuttujen vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä on lähes kaksinkertaistunut vuosina 2012-2022.

Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä 2012-2022: **+ 81 %**

Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

TALOUS

Talousarvion kehysvalmistelun periaatteita

Asia	Linjaus
Kehysvalmistelussa käytettävä kustannustason nousu	Kustannustason nousuksi arvioidaan keskimäärin +3,0 % (peruspalvelujen hintaindeksin muutos vuodelle 2024), mikä kohdistetaan lähtökohtaisesti kaikkiin palveluihin, joihin kustannustason nousu vaikuttaa. Lähde: Kuntatalousohjelma vuosille 2024-2027
Vuoden 2023 talousarviopohjan korjaukset	<ul style="list-style-type: none">Palkkaratkaisun vuoden 2023 pysyvä kustannusvaikutus ja eräät ICT-palvelujen kustannusten kohdentamiset korjataan keskitetysti talousarviopohjaan (Tampereen kaupunkiliikenteelle ja Tredulle ei tehdä pohjankorjauksia).Muita merkittäviä pohjankorjaustarpeita on mahdollista esittää kehysneuvotteluissa vain perustelluista syistä.
Vuokrien käsittely valmistelussa	<ul style="list-style-type: none">Pääoma-, kunnossapito- ja tontinvuokran osalta vuokranmuutokset huomioidaan yksiköiden budjetteihin keskitetysti. Vuoden 2024 kehysvalmistelussa myös kiinteistöhoitovuokran muutokset huomioidaan keskitetysti, koska energiakustannusten nousu nostaa kiinteistöhoitovuokran tasoa poikkeuksellisen paljon.
Tuottavuustavoite	<ul style="list-style-type: none">Kaikille yksiköille asetetaan lähtökohtaisesti 1 prosentin tuottavuustavoite.Jos kaupungin talousnäkyminen vuodelle 2024 kehysneuvottelujen jälkeen edellyttää talouden tasapainottamista, niin tuottavuustavoitetta voidaan muuttaa eri palveluissa.
Talousarviovalmistelussa erikseen huomioitavat erät	<ul style="list-style-type: none">Merkittävät strategiaan/palvelusuunnitelmaan/pormestariohjelmaan, lainsäädännön muutokseen tai toimintaympäristön muutoksen perustuvat muutostarpeet esitetään kehysneuvotteluissa. Muutosesitykset käsitellään kaupungin laajennetun johtoryhmän talusseminaarissa kesäkuussa.Talousarviokehysten valmistelussa ei lähtökohtaisesti voida hyväksyä uusia käyttömenoja lisääviä toimintoja tai toimintojen laajentamisia. Talousarviopohjan sisällä on mahdollista tehdä muutoksia.
Palvelut, joihin suoritemäärän tai asukasluvun muutos vaikuttaa (yksikköhinnan seuranta)	Talouslyksikkö ja toimintayksiköt ovat käyneet läpi talousarviovalmistelussa suoriteperusteiset ja asukasluvun muutokseen perustuvat palvelut. Näissä palveluissa asetetaan yksikkökustannustavoitteet ja seurataan tuottavuutta / yksikköhinnan kehitystä. Suoritemäärän tai asukasluvun muutos vaikuttaa vain muuttuviin kustannuksiin.
Investointien valmistelu	Valmistelun lähtökohtana taloussuunnitelmakauden investointitaso, josta on vähennetty Tampereen Veden investoinnit. Taloussuunnitelmakauden keskimääräinen vuotuinen 223 miljoonan euron investointitaso on liian korkea vuosikatteeseen nähden.

Esimerkki, jos toimintakate kasvaa noin 2 %

1 000 euroa	ENN 2023	ENN 2023 Vesi yhtiöitetty	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot yhteensä	370 831	297 210	302 451	307 814	313 297	320 190
Valmistus omaan käyttöön	5 374	1 610	1 676	1 744	1 812	1 812
Toimintamenot yhteensä	-966 038	-933 997	-952 150	-977 517	-997 061	-1 019 994
Toimintakate	-589 833	-635 176	-648 022	-667 960	-681 952	-697 992
<i>josta Pyva luovutusvoitot + mks</i>	<i>26 000</i>	<i>26 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>
Verotulot	673 000	673 000	639 000	655 000	680 000	710 000
Valtionosuudet	55 843	55 843	79 900	82 000	85 000	85 000
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	7 832	20 832	20 843	20 433	20 453	20 636
Muut rahoitustulot	38 465	37 265	25 718	25 093	25 000	24 900
Korkomenot	-22 200	-22 200	-24 187	-25 698	-28 026	-32 248
Muut rahoitusmenot	-113	-113	-100	-100	-100	-100
Vuosikate	162 994	129 451	93 152	88 768	100 375	110 196
Poistot ja arvonalentumiset	-128 848	-113 548	-117 000	-121 000	-125 000	-129 000
Tilikauden tulos	34 146	15 903	-23 848	-32 232	-24 625	-18 804

- Noin 2 prosentin toimintakatteen kasvulla tulos on koko taloussuunnitelma-kauden keskimäärin 25 miljoonaa euroa alijäämäinen.
- Kasvussa on huomioitu 1 prosentin tuottavuusvaade.
- Verotuloarvio perustuu Kuntaliiton huhtikuussa julkaistuihin verokehikkoon.
- Valtionosuusarviot 2024 – 2027 perustuvat valtiovarainministeriön painelaskelmaan, jossa on paljon epävarmuutta.

Tulokehitys suurissa kaupungeissa 2022

Alue	Ennakonpidätyksen alaisten tulojen muutos yhteensä	Palkkojen muutos	Työkorvausten muutos	Eläkkeiden muutos	Työttömyysetuuk- sien muutos	Muiden veronalaisten sosiaalietuuksien muutos
Tampere	6,4 %	8,7 %	-1,0 %	3,7 %	-20,0 %	5,2 %
Espoo	6,0 %	7,5 %	-0,7 %	3,5 %	-20,9 %	2,9 %
Oulu	5,6 %	7,2 %	3,4 %	4,0 %	-16,3 %	4,6 %
Kuopio	5,3 %	6,9 %	7,2 %	3,5 %	-18,4 %	5,7 %
Vantaa	5,2 %	7,3 %	5,6 %	2,9 %	-23,8 %	0,0 %
Jyväskylä	5,0 %	6,8 %	6,5 %	3,5 %	-14,6 %	2,8 %
Turku	5,0 %	7,5 %	6,3 %	2,3 %	-20,1 %	1,3 %
Suuret kaupungit ka.	4,9 %	6,8 %	3,7 %	3,1 %	-19,4 %	2,9 %
Helsinki	4,4 %	6,1 %	3,3 %	2,7 %	-23,6 %	1,6 %
Lahti	4,4 %	6,3 %	8,2 %	3,1 %	-16,8 %	2,3 %
Pori	4,1 %	6,6 %	1,1 %	2,4 %	-22,4 %	3,1 %
Kouvola	2,7 %	3,8 %	1,0 %	2,7 %	-16,9 %	2,2 %

Tulokehitys Pirkanmaalla 2022

Alue	Ennakonpidätyksen				Muiden veronalaisten		
	alaisten tulojen muutos yhteensä	Palkkojen muutos	Työkorvausten muutos	Eläkkeiden muutos	Työttömyysetuuk- sien muutos	sosiaalietuuksien muutos	
KOKO MAA	4,7 %	6,5 %	4,5 %	3,2 %	-20,4 %	3,2 %	
Pirkkala	6,9 %	8,8 %	-20,3 %	3,6 %	-24,4 %	7,4 %	
Vesilahti	6,7 %	8,4 %	-4,3 %	3,4 %	-19,9 %	12,0 %	
Nokia	6,6 %	8,8 %	2,6 %	3,7 %	-23,6 %	7,5 %	
Tampere	6,4 %	8,7 %	-1,0 %	3,7 %	-20,0 %	5,2 %	
Lempäälä	6,1 %	7,4 %	3,0 %	4,4 %	-22,3 %	8,5 %	
Kangasala	5,8 %	7,4 %	11,5 %	3,5 %	-23,5 %	9,2 %	
Ylöjärvi	5,7 %	7,4 %	10,3 %	4,4 %	-26,2 %	0,4 %	
Pälkäne	5,3 %	8,2 %	8,9 %	3,0 %	-29,6 %	8,4 %	
Urjala	5,2 %	7,9 %	2,1 %	3,0 %	-11,0 %	6,7 %	
Akaa	4,9 %	6,6 %	3,2 %	3,5 %	-19,7 %	7,7 %	
Ikaalinen	4,6 %	7,5 %	-1,3 %	3,6 %	-27,8 %	2,1 %	
Hämeenkyrö	4,5 %	6,6 %	-9,7 %	3,8 %	-26,3 %	-0,5 %	
Sastamala	4,4 %	6,2 %	6,4 %	3,2 %	-17,7 %	-0,5 %	
Orivesi	4,4 %	6,4 %	7,5 %	3,8 %	-20,3 %	-6,6 %	
Kihniö	4,3 %	5,0 %	8,4 %	5,3 %	-26,6 %	22,6 %	
Kuhmoinen	4,1 %	7,4 %	8,4 %	1,8 %	-14,2 %	23,7 %	
Juupajoki	3,9 %	6,9 %	-31,7 %	1,0 %	-15,9 %	3,7 %	
Virrat	3,8 %	6,1 %	12,9 %	2,5 %	-23,0 %	-1,7 %	
Valkeakoski	3,7 %	5,2 %	-1,6 %	2,5 %	-19,1 %	9,8 %	
Ruovesi	3,1 %	4,7 %	3,5 %	2,5 %	-16,7 %	7,7 %	
Parkano	2,8 %	4,0 %	5,7 %	2,6 %	-20,2 %	10,3 %	
Mänttä-Vilppula	2,5 %	4,0 %	10,8 %	2,4 %	-18,2 %	-3,1 %	
Punkalaidun	2,4 %	4,4 %	13,6 %	2,5 %	-24,9 %	-9,5 %	

Kuntien ja kuntayhtymien talous

painelaskelman mukaan, mrd.€

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Toimintakate	-31,51	-33,76	-13,15	-13,50	-14,81	-15,38	-15,93
Verotulot	25,52	26,89	14,44	14,00	14,43	15,00	15,56
Valtionosuudet	10,07	10,78	3,73	3,63	4,61	4,76	4,89
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,52	0,27	0,09	0,03	0,04	0,07	0,06
Vuosikate	4,60	4,17	5,11	4,16	4,27	4,45	4,59
Poistot	-3,10	-3,15	-2,92	-3,02	-3,12	-3,22	-3,32
Satunnaiset erät, netto	0,13	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Tilikauden tulos	1,63	1,17	2,34	1,29	1,30	1,38	1,42
Tulorah. korjauserät	-0,78	-0,95	-0,70	-0,70	-0,70	-0,70	-0,70
Tulorahoitus, netto	3,95	3,37	4,56	3,61	3,72	3,91	4,04
Investoinnit, netto	-4,11	-3,83	-3,92	-4,00	-4,20	-4,40	-4,60
Rahoitusjäämä ¹⁾	-0,16	-0,46	0,64	-0,39	-0,48	-0,49	-0,56
Lainakanta	24,16	24,59	18,77	19,09	19,49	19,91	20,40
Rahavarat	8,11	8,82	8,49	8,46	8,42	8,39	8,35

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto

Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino, mrd. euroa

Vuosi	Tulot ilman nettolainanottoa	Menot ilman nettokuoletuksia	Tasapaino
2004	38,5	36,3	2,2
2005	39	37,5	1,6
2006	41	39,4	1,6
2007	43,2	40,3	2,9
2008	44,3	43,5	0,8
2009	37,5	46,9	-9,4
2010	39,1	49,9	-10,8
2011	43,2	50,4	-7,1
2012	45,7	53,4	-7,7
2013	46,2	54,6	-8,4
2014	47,7	54,2	-6,6
2015	49,0	53,7	-4,7
2016	49,5	54,4	-4,9
2017	51,3	55,0	-3,7
2018	54,9	55,2	-0,3
2019	53,3	55,3	-2,0
2020	49,6	67,1	-17,4
2021	56,4	66,0	-9,6
2022	59,3	77,9	-18,6
2023	73,0	83,5	-10,4

Lähde: Valtiovarainministeriö 16.2.2023 (LTA4 2022, LTAE 2023)

Budjettitalouden menot hallinnonaloittain vuonna 2023

Budjettitalouden määrärahat hallinnonaloittain, mrd. euroa	2023
Eduskunta, Tasavallan presidentti ja Valtioneuvosto	0,4
Ulkoministeriö	1,3
Oikeusministeriö	1,1
Sisäministeriö	2,5
Puolustusministeriö	6,2
Valtiovarainministeriö	34,6
Opetus- ja kulttuuriministeriö	7,8
Maa- ja metsätalousministeriö	2,8
Liikenne- ja viestintäministeriö	3,4
Työ- ja elinkeinoministeriö	4,3
Sosiaali- ja terveysministeriö	16,1
Ympäristöministeriö	0,4
Valtionvelan korot	2,6
Budjettitalouden menot yhteensä, mrd. euroa	83,5
Budjettitalouden menot yhteensä, % BKT:sta	29,4 %

Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

HANKINNAT

Hankintojen toimintaympäristö ja muutokset 2024

- Kaupungin hankintamenot vuoden 2023 talousarviossa ovat 567 miljoonaa euroa.
- Sidosyksiköillä on keskeinen rooli kaupungin palveluntuotannossa ja niiden merkitys toimittajina on suuri. Sidosyksikköhankintojen rooli kuntien palveluntuotannossa on noussut vahvasti kansallisessa keskustelussa ja alkavan hallituskauden aikana niiden roolia tullaan arvioimaan tarkemmin hankintaoikeudellisesta sekä toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta. Tällä voi olla vaikutuksia kaupungin hankintojen toteuttamiseen.
- Korona-pandemia ja Ukrainan sota nostivat esiin häiriötilanteiden vaikutukset hankintaan. Markkinoiden epävarmuudet heikentävät palveluiden ja materiaalien saatavuutta sekä inflaatio nostaa hintoja. Häiriötilanteet vaativat myös varautumisen hankinnoissa.
- Ukrainan sodan johdosta kansallisiin ja kansainvälisiin toimijoihin on kohdistettu pakotteita, minkä vuoksi kaupungin on huomioitava toimittajien taustat ja toimitusketjut tarkemmin hankintojen toteutuksessa.

- Vuoden 2023 aikana kaupungin hankintatoiminta uudelleenorganisoidaan ja kategoriajohtamismallia otetaan laajemmin käyttöön. Kaupunki kilpailuttaa itse kaupungin tarvitsemat hankinnat, jotka aiemmin on tuottanut Tuomi Logistiikka Oy. Vuoden 2024 aikana toimintamallia on kehitettävä kertyvän kokemuksen perusteella.
- Hankintojen kehittämistä kaupungilla suuntaa hankintojen kehittämisen tiekartta vuoteen 2026 saakka. Hankintojen toimintamallien kehittäminen jatkuu vuonna 2024 ja hankintaprosessia digitalisoidaan erityisesti tiedolla johtamisen ja hankintojen läpinäkyvyyden vahvistamiseksi.
- Hankintatoiminnassa varaudutaan TE-palvelujen uudistukseen, mikä lisää kaupungin hankintojen määrää ja volyymiä vuoden 2025 alusta alkaen.
- Hankintojen taloudellisen kestävyuden, vastuullisuuden ja innovatiivisuuden vahvistaminen edellyttävät kaupungilta uusien toimintatapojen kehittämistä ja osaamista hankintojen toteuttamiseen ja seurantaan.

Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

HENKILÖSTÖ

HENKILÖSTÖ PÄHKINÄNKUORESSA

Eri tehtävä-
nimikkeitä on noin

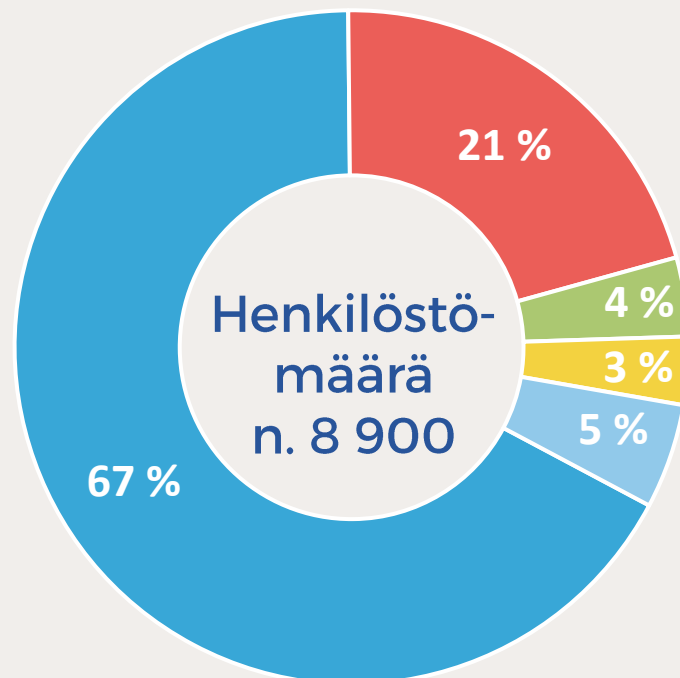
540

Keski-ikä

44,5
vuotta

naiset **76 %**
miehet **24 %**

■ Sivistyspalvelut n. 6 000

■ Kaupunkiympäristö n. 340

■ Liikelaitokset n. 450

■ Elinvoima ja kilpailukyky n. 1 870

■ Konsernihallinto n. 290

Yleisimpiä tehtävänimikkeitä

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
Tuntiopettaja
Varhaiskasvatuksen opettaja
Lehtori
Luokanopettaja
Koulunkäynninohjaaja
Linja-autonkuljettaja

Henkilöstökulut

431,1
milj. euroa

Vakinaisia
78 %

Sijaisia ja
muuta
määräaikaista
21 %

Palkka-
tuettuja 1 %

Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys sekä työhyvinvointi

- Tampereen kaupungin houkuttelevuutta työnantajana edistetään pidemmän aikavälin työvoiman saatavuuden tiekartalla, jossa painottuvat työnantajakuva ja työntekijäkokemus, oppilaitosyhteistyö, työllisyystoimet ja kansainvälisyys.
- Henkilöstösuunnittelun merkitys korostuu kun työvoiman saatavuuden haasteet lisääntyvät. Osaajapula kohdentuu jatkossa erityisesti varhaiskasvatukseen ja opetuksen henkilöstöön sekä erilaisiin asiantuntijatehtäviin.
- Vuoden 2022 tietojen perusteella arvioituna työhyvinvointimatriisin kaupunki tasoinen tulos pysyy mittaushistoriaan nähden vahvalla tasolla. Mielenterveysperusteisten poissaolojen kasvu on kaupunkitasoisesti tasaantunut, mutta kasvua tapahtuu edelleen joissakin palveluryhmissä.
- Vahva työyhteisö luo edellytykset hyvälle työntekijäkokemukselle ja työn tuottavuudelle. Monissa työtä, työyhteisöä ja johtamista kuvaavissa mittareissa (Kunta10) kehitys on myönteistä.
- Työnantajan työkyvyttömyyseläkemaksu alenee oikea-aikaisen työkyvyn tukitoimien seurauksena vuonna 2023, mikä vähentää työkyvyttömyyseläkemenoja n. 0,7 milj. Euroa edelliseen vuoteen nähden. Hyvinvointialueelle siirtyvien henkilöiden työkyvyttömyyseläkkeet ja kuntoutustuet vaikuttavat edelleen työkyvyttömyysriskikertoimen kautta kaupungin työkyvyttömyyseläkemaksuun vuoteen 2028 asti.

TYÖHYVINVOINNIN JA TYÖNTEKIJÄKOKEMUKSEN MITTARIT

Tutkimus / tutkimuksen osa-alue	Uusin tulos	Edellinen tulos
Työhyvinvointimatriisi	49,0	47,6
Kunta10 -tutkimus (tulokset suhteessa tutkimusaineistoon)		
Kokonaistulos (100 = paras)	51	49
Työ	54	48
Työyhteisö	50	52
Johtaminen	49	47
Työntekijäkokemuskysely		
QWL (Quality of Work-Life)	59,2 %	58,6 %
eNPS (Employee Net Promoter Score)	8,3	9,8

Sopimuskorotukset 2022-2025

- Kolmen vuoden sopimuskaudella (1.5.2022-30.4.2025) työvoimakustannukset nousevat vähintään 10,87 %. Tampereen kaupungin osalta ratkaisu tarkoittaa noin 41,0 miljoonan euron kasvua henkilöstömenoissa vuoden 2021 tilinpäätökseen nähden.
- Palkkoja korotetaan yleiskorotuksilla, järjestelyerillä, kehittämisohjelman erillä sekä erillisellä kertaerällä. Paikallisten erien osuus kaikista sopimuskorotuksista on huomattavan suuri (n. 40 % korotuksista).
- Vuonna 2023 palkkaratkaisu korottaa Tampereen kaupungin henkilöstömenoja arviolta 20,2 miljoonaa euroa (4,93 %).
 - Verrokkialojen kustannusvaikutuksen osuus kokonaisuudesta on noin 7,9 miljoonaa euroa (1,9 %) vuoden 2023 vuosisuunnitelmaan nähden.
 - Tästä kesäkuussa maksettavan kertaerän osuus on noin 5,4 miljoonaa euroa.

Ajankohta	Korotuserä	KVTES	OVTES	TS	TTES	LS (eläinlääkärit)	Muusikot
1.1.2023	Yleiskorotus					1,50 %	
1.1.2023	Paikallinen järjestelyerä					0,40 %	
1.6.2023	Yleiskorotus	2,20 %	2,02 %	2,20 %	2,20 %	0,70 %	2,20 %
1.6.2023	Paikallinen järjestelyerä	0,70 %	0,70 %	0,70 %	0,70 %	0,30 %	0,70 %
1.6.2023	Kehittämisohjelmaerä	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	
30.6.2023	Kertaerä	467 €	467 €	467 €	467 €	467 €	467 €
30.6.2023	Kertaerä	Liite 5. 120 €	Osio G 150 €				
1.10.2023	Yleiskorotus					0,77 %	
1.2.2024	Kehittämisohjelmaerä	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	
1.5.2024	Yleiskorotus		0,77 %				
1.6.2024	Yleiskorotus	2,27 %	1,50 %	2,27 %	2,27 %	1,50 %	2,27 %
1.6.2024	Paikallinen järjestelyerä	0,73 %	0,73 %	0,73 %	0,73 %	0,73 %	0,73 %
1.6.2024	Kehittämisohjelmaerä	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	

Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

TAMPERE- KONSERNI

Tytäryhtiöt ja -yhteisöt

Infra ja energia

	Osuus äänivallasta, %
Tampereen Sähkölaitos -konserni	100,00
<u>Finnpark</u> -konserni	100,00
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	65,33
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	71,20
Tampereen Raitiotie Oy	99,85
Tavase Oy	79,40
Tampereen Infra Oy	98,00

Kehitys ja palvelu

	Osuus äänivallasta, %
Pirkanmaan Voimia Oy	82,00
Ekokumppanit Oy	62,50
Tampereen Sarka Oy	100,00
Hiedanrannan Kehitys Oy	100,00
Tullinkulman Työterveys Oy	75,19
Tammenlehväsäätiö	

Asunnot

	Osuus äänivallasta, %
Pirkan Opiskelija-asunnot Oy	100,00
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	100,00
<u>Vilusen Rinne</u> Vuokra-asunnot Oy	100,00
Annalan Vuokra-asunnot Oy	100,00
Tampereen Vuokratalosäätiö	

Kiinteistöt

	Osuus äänivallasta, %
Tampereen Tilapalvelut Oy	98,00
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	100,00
<u>Tredu</u> -kiinteistöt Oy	66,46
Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy	66,00
<u>KKOy</u> Tampereen Virastotalo	100,00

Matkailu ja elinkeinotoiminnot

	Osuus äänivallasta, %
Tampereen Särkänniemi Oy	100,00
Tampere-talo Oy	100,00
Business Tampere Oy	60,47
<u>Visit</u> Tampere Oy	60,44
Suomen Hopealinja Oy	100,00
Oy Runoilijan Tie	72,58

Osakkuusyhtiöt

	Osuus äänivallasta, %
Tuomi Logistiikka Oy	44,20
KOY Tampereen Monitoimiareena	40,00
Tuotekehitys Oy <u>Tamlink</u>	24,00
<u>YH</u> Kodit Oy	21,86
Monetra Pirkanmaa Oy	21,00
Monetra Oy	21,00

Osaomistusyhtiöt

	Osuus äänivallasta, %
Tampereen Ravirata Oy	19,66
Suomi-rata Oy	7,17

Liikelaitokset

Tampereen Kaupunkiliikenne, TKL
Tampereen Vesi (osakeyhtiö 1.1.24 alk.)

 = In house -yhtiö

Konsernin näkymiä 2024

- Rakenteellisia:
 - Tampereen Vesi Oy aloittaa 1.1.2024; vaikutuksia tulokseen ja rahoitukseen
 - TKL:n yhtiöittämisselvityksen laatiminen
- Taloudellisia:
 - Talouskasvu Suomessa nihkeää, kustannuksissa edelleen nousupaineita
 - Korkojen nousu päättyy, mutta korkokulut kuitenkin tuntuvia
 - Osingot palaavat 'normaalitasolle' noin 25 m€/v
- Toiminnallisia:
 - Konsernina toimimista tiivistetään > yhteys Tampereen strategiaan, palvelualueiden tavoitteisiin ja konsernin etuun tiiviimmäksi
 - Vastuullisuus liiketoiminnassa ja siitä raportoiminen korostuvat edelleen
 - Konsernin näkyvyyttä kuntalaisille kehitettävä

Lähtökohtia vuoden 2024 suunnitteluun

LAUTAKUNNAT JA KONSERNI- HALLINTO

Asunto- ja kiinteistölautakunta

Missä pitää onnistua 2024?

1 YHDENVERTAISET YKSILÖT

Asuntokannan monipuolistaminen
 Kohtuuhintaisen asuntotuotannon turvaaminen
 Yhdyspinnat ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa
 Alueellisesti yhdenvertainen palvelutilaverkko
 Palvelutilaverkkotyön kehittäminen

2 TEKEVÄT YHTEISÖT

Hyvinvoivat ja sosiaalisesti kestävät asuinalueet
 Yhteisöjen ja kaupunkilaisten toiminnan
 mahdollistaminen kaupungin tiloissa

3 HIILINEUTRAALEJA TEKOJA

Asuin- ja palvelurakennusten hiilijalanjäljen
 pienentäminen
 Edellytysten luominen kestäville elämäntapavaihto-
 keille ja kestäväälle asumiselle

Miksi?

Hyvinvointialue vastaa vuoden 2023 alusta sote-
 palveluista ja yhteistyön kehittäminen on
 käynnistynyt hyvinvointialueen kanssa vuonna
 2023. Mm. palveluverkkosuunnittelun,
 asuntopolitiikan ja asumisen kehittämisen sekä
 tontinluovutuksen osalta kaupungin ja
 hyvinvointialueen kiinteän ja saumattoman
 yhteistyön vakiinnuttaminen ja vahvistaminen on
 tärkeää.

Kaupungin palvelutilaverkon suunnittelua ja
 tilankäyttöä tulee tehostaa käyttöä
 yhteensovittamalla. Työ toteutetaan palvelut,
 investoinnit ja maankäyttö (PIM) ohjausryhmässä
 yhteensovitettavien palveluverkkojen
 pohjalta. Työllä on merkittävä vaikutus
 palvelutilaverkon hiilijalanjäljen kehitykseen.

Resursoimme alueellisen erilaistumiskehityksen
 ehkäisyn koordinoinnin ja Kaukajärven-Annalan
 asuinalueohjelman avulla kohdennamme
 aluekehittämistä tälle kohdealueelle.
 Asuinluetyöryhmän perustamisella ja
 lähiökehittämisen mallin luomisella ehkäistään ja
 puututaan muiden alueiden
 erilaistumiskehitykseen osana normaalia työtä.

Tilat 24/7 jatkoprojektiin osallistumalla
 varmistamme tilojen valmistelun ja avaamisen
 Varaamo-palveluun.

Palvelurakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen
 laskentaa kehitetään osana suunnittelun
 ohjausta ja hankkeiden hiilijalanjälkitiedoista ja
 käytetyistä ratkaisuksista luodaan
 raportointimalli. Tavoitteena on saada linjattua
 yhteistyössä toimialan kanssa tavoitetasot.
 Osassa asuintonttien tontinluovutusta
 edellytetään hiilijalanjäljen ja hiilikäden jäljen
 laskentaa.

Kasvavassa kaupungissa on tärkeää huolehtia
 lähivirkistysmahdollisuuksista sekä retkeilyn
 viestinnän ja kohteiden kehittämisestä.

Missä pitää onnistua 2024?

4 TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Yritysten sijoittumisedellytysten varmistaminen

Kestävän kasvun turvaaminen

5 ROHKEASTI UUDISTUVA PALVELUALUE

Palvelutoiminnan kehittäminen asiakaskokemustiedon avulla

Työntekijäkokemuksen parantaminen sekä henkilöstöresurssien ja osaamisen varmistaminen

Miksi?

Uutta asumista mahdollistetaan maankäytön kehittämiseen liittyvillä sopimuksilla sekä maanluovutuksella. Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan kehittämällä yritysalueita elinkeinoelämän tarpeisiin siten, että riittävä määrä yritystonttitarjontaa on olemassa. Vuoreksen keskustan kaavamuutoksen yhteydessä järjestetään konsepti- ja suunnitteluvarauskilpailu palvelu- ja liikerakentamisesta.

Kaupungin maalta etsitään täydennysrakentamiskaikkoja pientalorakentamiselle yhteensovittuen kestävän kehityksen neljää eri ulottuvuutta (ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen ulottuvuus).

Digitaalisten asiointikanavien kehittämistä on toteutettu ja niitä kehitetään edelleen asiakaskokemustiedon avulla. Uusia mahdollisuuksia palvelukanavien digitalisointiin selvitetään tunnistaen robotiikan ja tekoälyn mahdollisuudet prosessien kehittämisessä.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää rekrytointien onnistumista ja riittävien henkilöstöresurssien varmistamista palveluryhmässä.

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Missä pitää onnistua 2024?

1 YHDENVERTAISET YKSILÖT

Työvoiman ja palvelujen saatavuuden turvaaminen rakenteellisissa uudistuksissa

Kotoutumisen kehittäminen

Syrjäytymisen ehkäisy, opiskelijoiden hyvinvointi ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen

1 YHDENVERTAISET YKSILÖT

Yhdenvertaiset opiskelumahdollisuudet ja työllistymiseen johtava koulutus

Toimiva ja yhdenvertainen oppivelvollisuusudistus

2 TEKEVÄT YHTEISÖT

Elämystalouden, luovien alojen ja yhteisöjen toimintaedellytysten vahvistaminen

Miksi?

Katkeamattomien palveluprosessien turvaaminen ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehtiminen on kriittistä vuoteen 2025 varauduttaessa tarvittaessa laajemmassa kuntayhteistyössä. Huomioimme lakisääteiset yhdyspinnat hyvinvointialueelle.

Kv. osaamisen palveluihin siirtyneet kotoutumisen alkuvaiheen palvelut kytketään osaksi palveluekosysteemiä ja tiivistetään yhteistyötä vastaanottojärjestelmään kuuluvien tahojen kanssa ml. Tampereen kaupungin vastaanottokeskus. Palvelujärjestelmässä huomioidaan tilapäistä suojelua saavat ja muut kv suojelua saavat.

Työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää tehokasta ja tarvelähtöistä yhteistyötä TYKAS:in ja Tredu välillä työllistymisen edistämisessä.

Opiskelijoiden jaksamisen, yhteisöllisyyden edistämisen ja opintoihin kiinnittymisen edistämiseksi on olemassa pysyviä toimintamalleja, joilla vaikutetaan opiskelijoiden hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn.

Ikäluokkien kasvusta ja Tampereen vetovoimasta johtuen lukioon hakevien määrä kasvaa joka vuosi. Keskiarvorajat nousevat, jos aloituspaikkoja ei lisätä.

Laajennetun oppivelvollisuuden toimintamallien vakiinnuttaminen on hyvässä vauhdissa. Tutkintoon valmentavan (TUVA) -koulutuksen järjestämiseen on luotu malleja kuntien ja yhteistyökumppaneiden kanssa, mutta sujuvat toteutusratkaisut vaativat edelleen vakiinnuttamista. Pedagogisella kehitystyöllä varmistetaan opiskelijoille riittävä lähiopetus ja ohjaus.

Tavoitteena on nostaa luovien alojen osuus BKT:stä verrokkimaiden tasolle (Suomi 4%, Euroopan ka. 7%). Kentältä on noussut tarve luovien alojen ekosysteemille, jossa strategisesti sovitaan ja rakennetaan toimintamallia yhteisen vision pohjalta.

Lukuisia eri elämystalouden kehitysohjelman kokonaisuuksia realisoituu lautakunnan alaisena resursointikysymyksenä vuodelle 2024 kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaamiseksi.

Lisäksi keskustan vetovoiman ja tapahtumallisuuden kehittäminen vaatii kasvavien kustannuksien esim. logistiikka- ja järjestely ja turvallisuus vuoksi jonkin verran lisäpanostuksia.

Missä pitää onnistua 2024?

2 TEKEVÄT YHTEISÖT

Yrityspalveluiden kehittäminen

Startup-yritysten toimintaedellytysten edistäminen

Yritysekosysteemien vahvistaminen

3 HIILINEUTRAALEJA TEKOJA

Kestävän tulevaisuuden toimintakulttuuri

Uusien energiamuotojen innovaatiokokeilut ja vihreän siirtymän edistäminen

4 TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Tulevaisuuden osaamistarpeet ja kohtaannon edistäminen

Kansainvälisyyden vahvistaminen

Miksi?

Panostusten lisäyksen startup-palveluihin tulisi näkyä yritysaihioiden yleistä kenttää nopeampana kasvuna sekä uusien startup-aihioiden syntyminenä.

Tarve kehittää elinvoimapalveluja osana tulevaisuuden kaupunkia korostuu HVA-uudistuksen jälkeen. Elinvoiman vahvistumista on mahdollista tukea ennakoivilla, kohdennetuilla ja hyvää asiakaskokemusta tuottavilla digitaalisilla palveluilla.

Yrittäjämäisen asenteen vahvistamisella kokeiluvuutta, ketteryyttä, kyvykkyyttä ja yhteistyötä lisäten on merkittävä rooli yrittäjyyden edistämässä.

Kestävyyttä on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti sen eri ulottuvuuksien, sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen, näkökulmista. Tietoisuutta kestävän tulevaisuuden tukemiseksi on vahvistettava osana opiskelijoiden ja henkilöstön ajattelua, hyvinvointia ja työ- ja opiskelukyvyn ylläpitoa.

Yritysten vihreän siirtymän edistäminen edellyttää panostuksia hanke- ja rahoitusneuvontaan sekä seudullista ja kaupungin sisäistä yhteistyötä teollisuustonttien kaavoittamiseksi vihreän siirtymän suurinvestointien saamiseksi.

Pirkanmaan alueen yritysten työvoimapulaan vastataan ja alueen elinvoimaa tuetaan työllisyyttä, kansainvälisen työvoiman liikkuvuutta ja kohtaantoa tukevalla yhteistyöllä.

Osaamistarpeita ja kohtaantoa tulee edistää elinkeinoelämän tarpeiden pohjalta huomioiden mm. aikuiskoulutus, työllisyys- ja kasvupalveluista nousevat koulutustarpeet sekä pedagoginen kehitys. Kokonaissuunnittelun kehittämällä ja tietojohtamisen tuella voidaan vastata osaamistarpeiden, kohtaannon ja resurssien optimaalisen käytön haasteisiin.

Tarve tunnistaa ja tuottaa ennakoivaa tietoa tulevaisuuden tarpeisiin korostuu. Dataa tulee hyödyntää automaattisen palvelutarjonnan tueksi tekoälyn mahdollisuuksiin tarttuen.

Väestörakenteen muutos edellyttää entistä vahvempia kansainvälisten osaajien houkuttelutoimenpiteitä ja opiskelijoiden pitovoimaa edistäviä toimenpiteitä.

Missä pitää onnistua 2024?

4 TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Tulevaisuuden oppimisympäristöt

5 RAKENTEELLISET UUDISTUKSET JA NIIHIN VALMISTAUTUMINEN

TE2024-palvelumallin valmistelu ja järjestämisvastuuseen valmistautuminen

Kaupungin ja hyvinvointialueen välisten yhdyspintojen ja toimintamallien luominen

Miksi?

Ajasta ja paikasta riippumattomien digitaalisten ja virtuaalisten oppimisympäristöjen ja sähköisten palveluiden kehittäminen mahdollistavat joustavia yksilöllisiä opintopolkuja. Lähiopetuksen ja ohjauksen kohdentaminen sitä enemmän tarvitseville mahdollistuu paremmin. Tulevaisuuden oppimisympäristöjä kehitettäessä teknologiat mahdollistavat uusia toteutusratkaisuja.

Verkkokurssitarjottimen ja vuorovaikutteisen etäopetuksen laajentaminen seudullisesti lukuvuoden 2024-25 alusta, keskeiset tilojen muutokset opetuksen laadukkuutta tukien (Pyynikintie 2 ja Lyseon lukio) sekä yhteistyöproduktioiden toteutuminen on varmistettava.

TE-palvelujen lainsäädäntöuudistus tulee voimaan keväällä 2023. Päätökset uusista työllisyysalueista, sopimukset ja palvelusuunnitelmat tulee toimittaa valtiolle 31.10.2023 mennessä. Toiminta käynnistyy 2025 alusta. Työllisyysalueen ja hyvinvointialueen tulee yhdessä luoda toimivat käytänteet työllisyyden ja kotoutumisen palveluihin.

Opiskelijaterveydenhuoltoon, sen vaikuttavuuteen ja palveluiden tasapuoliseen saatavuuteen tulee asettaa yhteiset tavoitteet palvelun tarjoajan kanssa.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Missä pitää onnistua 2024?

1 Yhdenvertaiset yksilöt

Alueellisen yhdenvertaisuuden edistäminen

Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

2 Tekevät yhteisöt

Osallisuuden vahvistaminen

Järjestöjen ja yhteisöjen toiminnan tuen kehittäminen

3 Hiilineutraaleja tekoja

Ekososiaalisen sivistyksen edistäminen

Kestävä liikkuminen ja materiaalin kierto

Miksi?

Asuinalueiden eriytyminen ei ole hidastunut tavoitteiden mukaisesti.

Lasten ja nuorten mielenterveyden ja hyvinvoinnin haasteet ovat lisääntyneet. Oikea-aikaisella ja yksilöllisesti kohdennetulla tuella edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimista. Analysoidun lapsiperhetiedon hyödyntämistä tulee edistää koko kaupungissa.

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä opetuksen nivelkohtien tehostettua oppilaanohjausta tulee vahvistaa.

Tamperelaisten asukas- ja asiakaskokemus riippuu jatkossa entistä enemmän kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyön onnistumisesta.

Lasten ja nuorten lisäksi erityisesti ikäihmiset ovat kärsineet yksinäisyydestä.

Koronan jälkeen on havaittavissa kotiin jäämisen lisääntymistä ja järjestötoimintaan osallistumisen heikkenemistä.

Avustustoiminnan uudistamistyön valmistuttua uusia käytäntöjä on tarve vakiinnuttaa ja alueellista yhteisöllisyyttä vahvistaa.

Luovien alojen toimijoiden elinvoimaisuuden kehittämisessä piilee paljon lunastamatonta potentiaalia ja toisaalta alan haasteita mm. tilojen osalta on vielä ratkomatta.

Päästövähennyksiin tarvitaan lisää vauhtia, jotta tavoite hiilineutraalista kaupungista vuoteen 2030 mennessä toteutuu.

Tamperelaisten ja henkilöstön tietoisuuteen ja kykyyn vasta ekologiseen kriisiin tulee tukea ja luontosuhdetta vahvistaa eri palveluissa.

Päivitetyn hiilineutraalin tiekartan mukaisia toimenpiteitä on jatkettava suunnitelmallisesti.

Yhteistyötä on tiivistettävä entisestään Voimian ja Tuomen kanssa kustannustehokkuuden lisäämiseksi, ruokahävikin vähentämiseksi ja kierrättämisen tehostamiseksi.

Missä pitää onnistua 2024?

4 Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Palvelujen laadun ja sisältöjen kehittäminen kaupungin vetovoiman edistämiseksi

5 Asiakaskokemuksen parantaminen

Prosessien kehittäminen digitaalisuutta hyödyntäen

Laadukas ja kiireetön kohtaaminen

6 Työntekijäkokemuksen vahvistaminen

Henkilöstöjohtamisen tukeminen ja tunnekuormituksen hallinta

Vetovoimainen työpaikka

Miksi?

Elämykset ja harrastusmahdollisuudet ovat yhä tärkeämmässä roolissa kaupungin veto- ja pitovoiman vahvistamisessa.

Asiakasodotukset erilaistuvat ja kasvavat. Palveluja on tarve kohdentaa ja muotoilla yhä tarkemmin erilaisille käyttäjille.

Kaupungin kasvun mahdollisuudet ja toisaalta kasvun hallinnan haasteet näkyvät kaikissa palveluissa. Väestörakenteen muutos on käynnissä ja monikulttuurillisuus lisääntyy.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluntarve ja valmistavan opetuksen oppilaiden määrä on kasvanut ja tulee kasvamaan. Väestösuunnitteen mukaan perusopetuksen oppilasmäärä kasvaa n. 240 lapsella.

Asiakkaat odottavat asiointiprosesseilta yhä enemmän sujuvuutta ja tehokkuutta.

Toiminnanohjausta ja kodin, päiväkodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä digitaalisten ekosysteemien kehittämistä on jatkettava suurten kaupunkien kanssa.

Kasvatuksen ja oppimisen kehittämiseksi tarvitaan digitaalisen osaamisen vahvistamisen toimintamalleja. Tämä edellyttää myös laitekannan vahvistamista.

Toimenpiteet kouluun kiinnittymiseen ja työrauhan vahvistamiseen korostuvat enemmän kuin ennen.

Asiakkaiden yksilölliseen kohtaamiseen tarvitaan aikaa, paikkoja ja menetelmiä sekä henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Poikkeusajat ja nopeasti muuttuvat tilanteet ovat kuormittaneet henkilöstöä ja sairauspoissaolot ovat kasvaneet merkittävästi.

Työnantajan työturvallisuusvelvoitteita ja työntekijöiden yksilöllisten toimenpiteiden huomioimisen vaadetta on täsmennetty lakiuudistuksissa.

Varhaiskasvatuksessa ja erityisopetuksessa työvoimapula on kasvanut sekä nuorisopalveluissa vaihtuvuus on ollut huomattavaa.

Toimialojen pito- ja vetovoimaisuutta ja työnantajaimagoa on vahvistettava sekä oppilaitosyhteistyötä tiivistettävä.

Yhdyskuntalautakunta ja kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Missä pitää onnistua 2024?

3 Hiilineutraaleja tekoja

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen kaupunkiympäristössä

Luonnon monimuotoisuus

Kestävä ja sujuva liikkuminen

Kestävän kasvun edistäminen

4 Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Keskustan kehittäminen

Uudistuva palvelualue

Miksi?

Yhdyskuntarakenteen kehitystä ohjataan jatkossa yhtenäisen siniviherrakenteen turvaamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden kokonaislaajuuden säilyminen sekä laadun kehittäminen varmistetaan, viheralueiden määrän lisäämistä edistetään toimitila-alueilla tapahtuvien maankäytönmuutosten yhteydessä. Lisäksi kantakaupunkiin osoitetaan kaupunkivihreän kehittämisalueita, joilla tulee lisätä monipuolisen kasvillisuuden ja vettä läpäisevän viherpinnan määrää. Katu-, kortteli- ja puistopuiden määrä varmistetaan.

Kaupungin liikennejärjestelmän strateginen kehittäminen sekä kestävän liikkumisen toimenpiteiden edistäminen ovat keskiössä liikenteen toimivuuden varmistamisessa kaikkien kulkumuotojen osalta.

Inflaatio on nostanut joukkoliikenteen järjestämisen kustannustasoja. Joukkoliikennepalveluja lisätään kasvaneen kysynnän ja uusien alueiden rakentumisen johdosta. Talouden tasapainottaminen edellyttää joukkoliikennetuen lisäämistä.

Rakennusten purkaminen ja uudelleenrakentaminen aiheuttaa huomattavan hiilipiikin ja on materiaalikäytön kannalta kestävä ratkaisu. Edistetään rakennusten korjaamista ja laajentamista purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan silloin kuin se on kestävyden näkökulmasta perusteltua.

Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta jatketaan keskustan liikenneväylien tarkempaa suunnittelua huomioiden kestävän kehityksen tavoitteet ja mikroliikkumisen rooli. Suunnittelussa huomioidaan keskustan kehitysohjelman toimenpidekokonaisuudet sekä kestävä maankäytön kehittyminen.

Rakentamis- ja RYTJ-lait tulevat voimaan vuonna 2024 (RYTJ) ja 2025 (rakentamislaki). Molemmat lait edellyttävät runsaasti muutoksia tietojärjestelmiin ja toimintatapoihin. Lisäksi palvelualueella jatkuu toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto kaupunkiympäristön suunnittelussa.

Konsernihallinto

Missä pitää onnistua 2024?

1 Yhdenvertaiset yksilöt

Turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen sekä varautumisen vahvistaminen

Digiturvallisuuden parantaminen

Miksi?

Turvallisuusympäristö on muuttunut moni tavoin Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Tämä edellyttää kaupungilta varautumistason nostoa sekä yhä laajemmin erilaisten riskien huomioimista.

Kyberuhkien (esim. tietomurrot, huijaukset, kalastelut, haittaohjelmat ja vakoilu) riski julkista sektoria ja sen työntekijöitä kohtaan on kasvanut voimakkaasti. Henkilöstön koulutus ja riskejä vastaan varautuminen korostuvat.

2 Rohkeasti uudistuva kaupunki

Kaupungin uuden roolin perustan ja hyvinvointijohtamisen vahvistaminen sekä yhdyspintojen sujuvuus

Palvelujen järjestämisen tukeminen

Talouden tasapainon ja tuottavuuden edistäminen

Vetovoimainen työnantajakuva ja hyvä työntekijäkokemus

Hankintojen tuloksellisuuden ja innovatiivisuuden vahvistaminen

Kaupungin rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä on painottunut hyvinvointialueiden käynnistyttyä uudelleen. On tarve edelleen varmistaa yhdyspintojen sujuvuus hyvinvointialueen kanssa sekä vahvistaa hyvinvointijohtamista kaupungin omassa toiminnassa.

TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Uudistuksen toteuttamiseen ja sen tukemiseen on varauduttava vuonna 2024.

Julkisen talouden ennakoitaan heikentyvän merkittävästi vuodesta 2024 eteenpäin. Talouden tasapaino ja tuottavuuden edistäminen edellyttävät merkittäviä uusia toimia.

Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy. Henkilöstön saatavuuden turvaaminen edellyttää panostuksia vetovoimaiseen työnantajakuvaan sekä hyvään työntekijäkokemukseen.

Hankintojen osuus kaupungin kokonaisbudjetista on merkittävä. Hankintojen kehittämisellä on tuotettavissa arvoa sekä kaupungille, asiakkaille että sopimuskumppaneille.

3 Tulevaisuuden edelläkävijyyttä ja odotukset ylittävä asiakaskokemus

Tampereen kansainvälistymisen tukeminen

Digitalisaation hyödyntämisen tukeminen

Hallinnon sujuvoittaminen ja asiakaskokemuksen parantaminen

Tampereelle suuntautuva kotimainen muuttoliike on vähentymässä tulevina vuosina. Samaan aikaan uudet syntyvät ikäluokat pienenevät. Pula osaavista työntekijöistä kasvaa ja Tampereen elinvoima kuihtuu ilman merkittävää muutosta kansainvälisten osaajien pito- ja vetovoimaan.

Digipalveluita tulee lisätä määrätietoisesti. Tampereen strategiassa on tavoitteena, että valtuustokauden loppuun mennessä asiointi on mahdollista digitaalisessa kanavassa 50 prosentissa kaupungin palveluja.

Hallinnon ohjaus- ja tukiprosessien kehittämisellä varmistetaan yhteistyön sujuvuus, palvelujen vaikuttavuus sekä voimavarojen oikea kohdentuminen. Sujuvat ja vaivattomat palvelut ja hallinto luovat hyvää asiakas- ja työntekijäkokemusta.

LIITE: HAVAINTOJA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSISTA

tietojohtaminen@tampere.fi

Aihealueet

- Väestö ja muuttoliike
- Hyvinvointi ja hyvinvointierot
- Elinvoima ja työllisyys
- Asuntorakentaminen ja asuminen
- Ympäristö ja ilmasto

TAMPERE.
FINLAND

VÄESTÖ JA MUUTTOLIIKE

Väestö

Vuoden 2022 lopussa Tampereella oli 249 009 asukasta ja väestö kasvoi 4 786 asukkaalla.

Suurin yksittäinen ikäluokka Tampereella on 25-vuotiaat. Koko maan ikäjakaumaan verrattuna Tampereella korostuvat erityisesti 20-30-vuotiaiden osuudet. Vastaavasti kouluikäisten ja 50-70 -vuotiaiden osuudet ovat pienempiä koko maan ikäjakaumaan verrattuna.

Tampereen väestöllinen huoltosuhde on koko maan arvoa huomattavasti matalampi (koko maa v. 2022: 62,3). Tampereen matalaa väestöllistä huoltosuhdetta ylläpitää kuntaan muuttavien nuorten aikuisten merkittävä määrä.

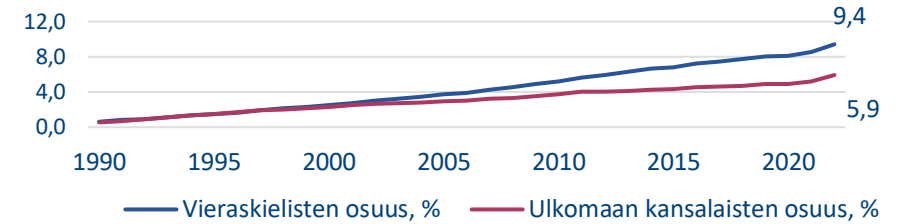
Suomessa vuoden tilapäisen suojelun oleskeluluvalla asunut ukrainalainen voi hakea kotikuntaoikeutta Digi- ja väestötietovirastosta. Kotikuntaoikeuden saaneelle henkilölle syntyy muun muassa oikeus kunnan subjektiiviseen varhaiskasvatukseen ja oikeus hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluihin. Henkilöä koskettaa yleinen verovelvollisuus sekä oppivelvollisuus.

Väkiluku
2022
249 009

Väestön-
lisäys
2022
4 786

Väestöllinen
huoltosuhde
47,0

Vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset, %

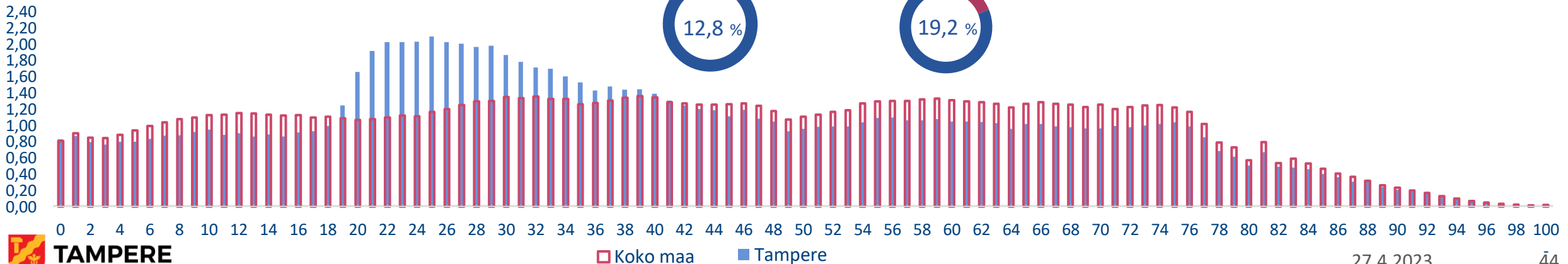

Vieraskielisten osuus väestöstä on kasvanut selkeästi viimeisen 10 vuoden aikana. Pääsääntöisesti osuutta kasvattaa muuttoliike. Vuonna 2021 13,8 % syntyneistä oli vieraskielisiä.

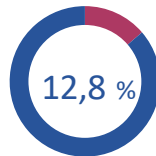
Tampereella vieraskielisten sekä ulkomaan kansalaisten osuudet ovat toiseksi pienimmät kuusikko-kunnista vain Oulussa on osuudet ovat pienemmät.

Puhutuimmat vieraat kielet vuonna 2022 olivat venäjä, arabia, persia/farsi, englanti ja viro. Yleisimmät ulkomaan kansalaisuudet vuonna 2022 olivat Venäjä, Afganistan, Viro, Irak ja Intia.

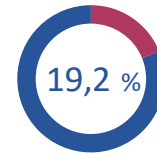
1-vuotisiän osuus koko väestöstä 2022

Alle 15-vuotiaiden osuus
väestöstä, % (2022)

Yli 65-vuotiaiden osuus
väestöstä, % (2022)

Vieraskieliset
2022
23 391

Ulkomaan kansalaiset
2022
14 758

Väestömäärän muutos palvelualueittain vuosina 2012-2022

Keskustan palvelualueella kasvu on jakautunut tasaisesti koko alueelle.

Kasvua on tapahtunut erityisesti Ranta-Tampellan ja Kalevan alueilla.

Muutos: 11 % / 6982

Läntisen palvelualueen kasvu on keskittynyt Niemenrannan alueelle.

Muutos: 17 % / 7117

Koillinen palvelualue on kasvanut palvelualueista vähiten.

Matalaa kasvua selittää mm. alueen asuntokannan pien- ja omakotitalovoittoisuus.

Isoimpana kasvukeskittymänä on Risso.

Muutos: 6 % / 2386 asukasta

Väestön määrän muutos 2012-2022

250m x 250m ruudukko

- Vähentynyt enemmän kuin 30
- Vähentynyt 5 - 30
- Ei muutosta (+/- 5)
- Kasvanut 5 - 50
- Kasvanut 50 - 150
- Kasvanut enemmän kuin 150

Toteutus: TRE/STRAKE/TJ/JN
Väestötiedot: Facta-kuntarekisteri © Tampereen kaupunki 2023
Taustakartta © Tampereen kaupunki 2023

Eteläisellä palvelualueella suurin kasvu on keskittynyt Härmälänrannan alueelle.

Muutos: 14 % / 3846

Kaakkoinen palvelualue on kasvanut eniten.

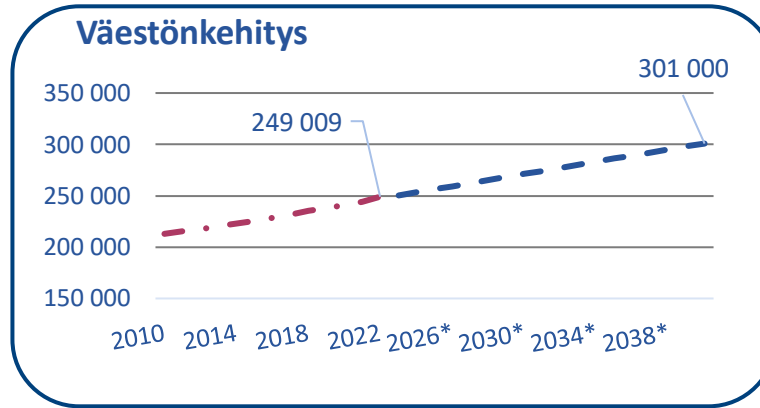
Alueen voimakasta kasvua selittää erityisesti Vuoreksen asuinalueen rakentuminen.

Muutos: 28 % / 11793 asukasta

Väestönkasvun näkymät

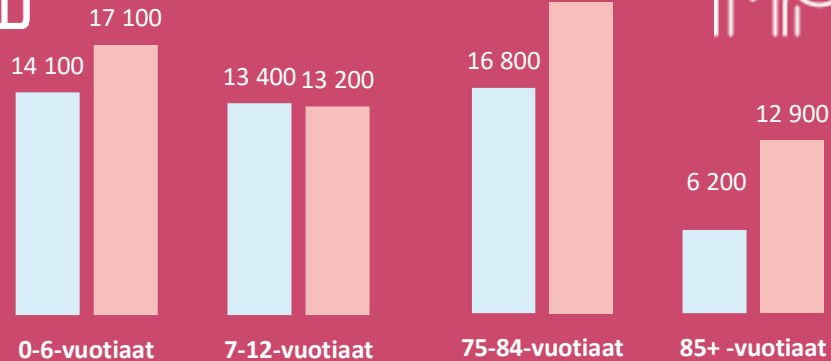
Väestösuunnite mallintaa Tampereen kaupungin kasvutavoitteen mukaisen kehityksen.

Tampereen kaupunkistrategian mukaisessa väestösuunniteskenaariossa väestömäärän ennakoitaan kasvavan yli 300 000 asukkaaseen vuonna 2040.

Alueellisesti keskustan palvelualueen odotetaan kasvavan suunnitteen aikana määrällisesti eniten, noin 15 000 asukkaalla (22%). Suhteellisesti eniten kasvua ennakoitaan läntiselle palvelualueelle, 30 % eli noin 14 000 asukasta.

Valitut ikäryhmät vuosina 2022 ja 2040

Suunnitteen aikana (2021-2040):

- 0-6 -vuotiaiden määrä kasvaa noin 19 %
- 7-12 -vuotiaiden määrä vähenee noin -0,9 %
- 75-84 -vuotiaiden määrä kasvaa noin 46 %
- 85+ -vuotiaiden määrä kasvaa noin 108 %

Väestönkasvu palvelualueittain vuosina 2021-2040 strategian mukaisessa väestösuunniteskenaariossa

Koillinen palvelualue

Kasvu suunnitteen aikana
9 800 asukasta, 25 %

Läntinen palvelualue

Kasvu suunnitteen aikana
14 400 asukasta, 30 %

Keskustan palvelualue

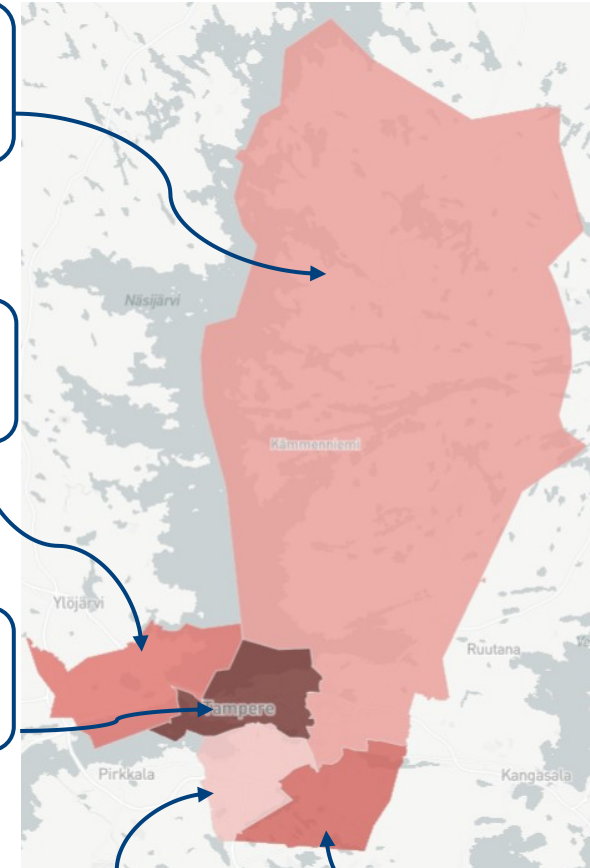
Kasvu suunnitteen aikana
15 100 asukasta, 22 %

Eteläinen palvelualue

Kasvu suunnitteen aikana
9 000 asukasta, 28 %

Kaakkoinen palvelualue

Kasvu suunnitteen aikana
7 700 asukasta, 15 %

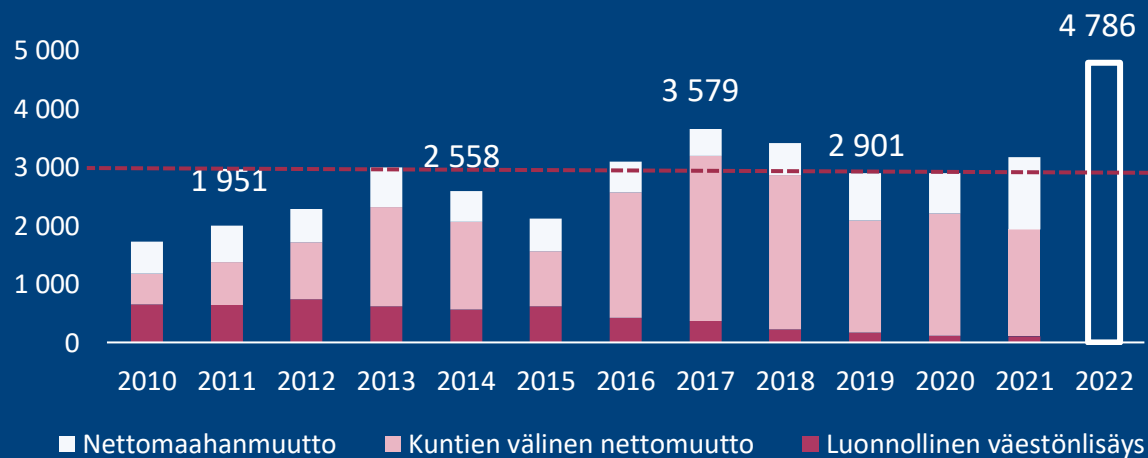
Toteutunut väestönkasvu ja sen rakenne

Tampereen väestön on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana keskimäärin 3 400 asukkaalla vuodessa.

Tampereen väestönkasvusta valtaosa perustuu muuttovoittoon ja etenkin kuntien väliseen muuttoon. Nettomaahanmuuton määrä oli pitkään hyvin saman suuruinen, noin 500-600 asukasta vuodessa. Vuonna 2021 määrä kuitenkin nousi yli 1 200 asukkaaseen.

Vuoden 2022 ennakkotiedon mukaan nettomaahanmuutossa (yli 2 300 asukasta) on tapahtunut huimaa kasvua aiempiin vuosiin verrattuna.

Väestönkasvun rakenne

Väestönkasvun rakenne 2022*

Väestönlisäys

4 786

Kuntien välinen
nettomuutto
2 676

Netto-
maahanmuutto
2 336

Syntyneiden
enemmyys
-208

Syntyneiden määrä kääntyi hienoiseen nousuun vuonna 2020 ja suunta jatkui myös vuonna 2021. Vuoden 2022 ennakkotietojen perusteella kasvu taittui.

Vuonna 2022 syntyneitä oli ensimmäistä kertaa yli kolmeen kymmeneen vuoteen vähemmän kuin kuolleita ja luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen -208 asukasta.

* Väestönkasvun osatekijät 2022 ovat vielä ennakkotietoja ja eivät siksi vastaa vahvistettua väestönkasvun lukua. Tilastokeskus julkaisee väestönmuutostiedot loppuukevään aikana.

Kuntien välinen muuttoliike

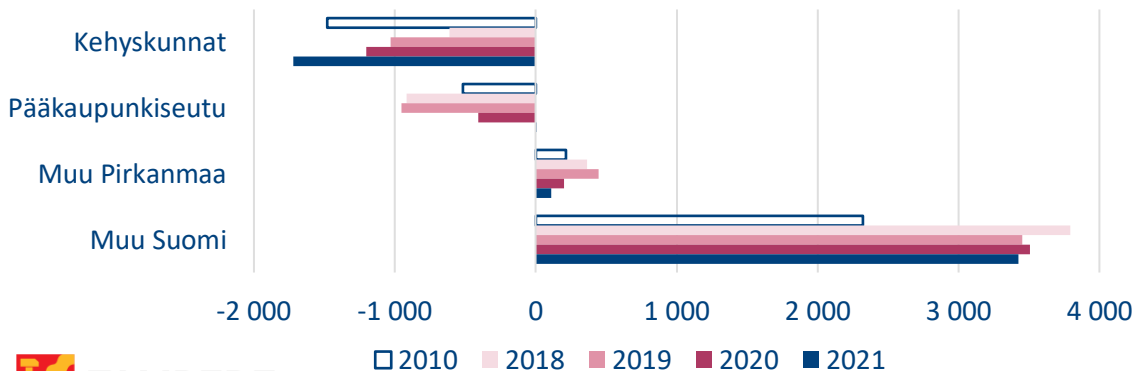
Tampere saa merkittävää muuttovoittoa opiskelijoista, heidän osuutensa kuntienvälisestä nettomuutosta on valtaosa.

Tyypillisesti muuttovoittoa syntyy alemman koulutustaustan muuttajista sekä pienten tuloluokkien muuttajista. Vuonna 2021 Tampere kärsi muuttotappiota sosioekonomisen taustan osalta vain 0-14-vuotiaista muuttajista. Tampere kärsii tyypillisesti muuttotappiota myös korkea-asteen koulutuksen käyneistä sekä suurempien tuloluokkien muuttajista.

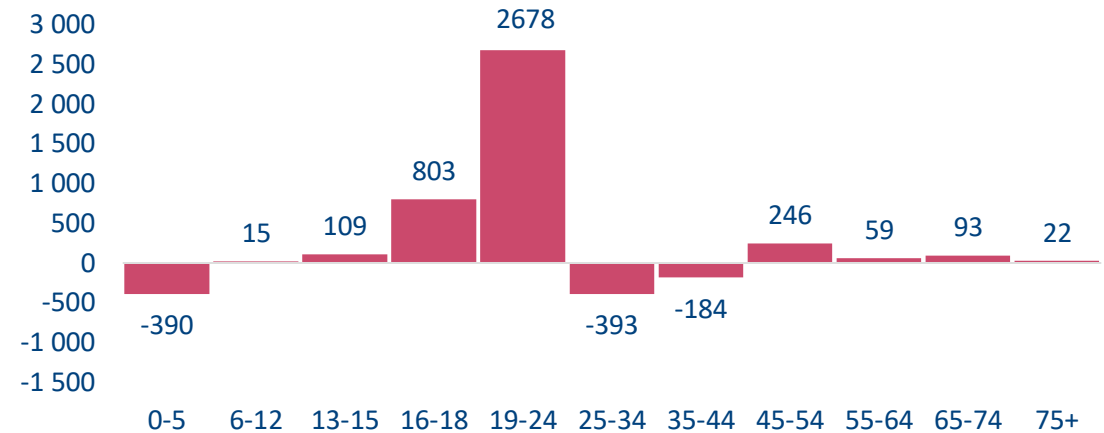
Tampereen ja kehyskuntien nettomuuton osalta Tampere kärsii muuttotappiota erityisesti 25-39 –vuotiaista muuttajista sekä 22 000 €/v ja sitä suurempien tuloluokkien työllisistä muuttajista.

Vuonna 2021 muuttotappio pääkaupunkiseudulle oli vertailuvuusia pienempi, mutta muuttotappio kehyskuntiin ylitti 2010 vuoden tason. Muuttovoitto muualta Pirkanmaalta sekä Suomesta laski edellisvuosiin verrattuna.

Kuntien välinen nettomuutto alueittain

Kokonaisnettomuutto ikäryhmittäin 2021

Maahanmuutto

Maahanmuuton osalta muuttovoittoa saadaan lähes kaikkien sosioekonomisten taustojen (pääasiallinen toiminta) osalta. Tampere saa muuttovoittoa eniten 25-29-vuotiaiden ikäryhmästä.

Nettomaahanmuuton osuus väestönkasvusta oli vuonna 2021 noin 40 prosenttia. Vuoden 2022 ennakkotietojen perusteella osuus kasvaisi noin 50 prosenttiin.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana suomenkielisten nettomaahanmuutto Tampereen osalta on ollut negatiivinen. Vuosi 2020 oli kuitenkin poikkeus ja muuttovoittoa saatiin lähes 180 asukasta. Myös vuonna 2021 Tampere sai muuttovoittoa suomenkielisistä maahanmuuttajista, mutta määrä laski noin 40 asukkaaseen.

TAMPERE.
FINLAND

HYVINVOINTI JA HYVINVOINTIEROT

Sosioekonominen eriarvoisuus

Köyhien eli pienituloisten osuus kotitalouksista on Tampereella suurempi kuin koko maassa keskimäärin (2021: 16,8 %). Suomessa pienituloisten perustarpeet useimmiten täyttyvät, mutta pienituloisuus asettaa elämälle merkittäviä rajoituksia.

Pienituloisten osuus väestöstä nousi koronaa edeltävälle tasolle vuonna 2021. Pienituloisuus on yleisintä työttömien ja opiskelijoiden sekä yksinasuvien keskuudessa.

Lapsiperheköyhyys (2021)

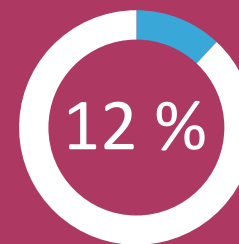
Pienituloisissa kotitalouksissa asuvien alle 18-vuotiaiden määrä

5 160

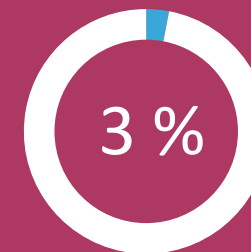
Osuus kaikista alle 18-vuotiaista

13,6 %

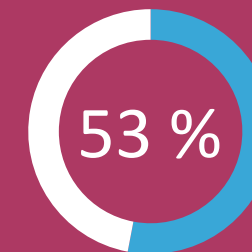
Toimeentulotukea saaneet, % väestöstä (2021)

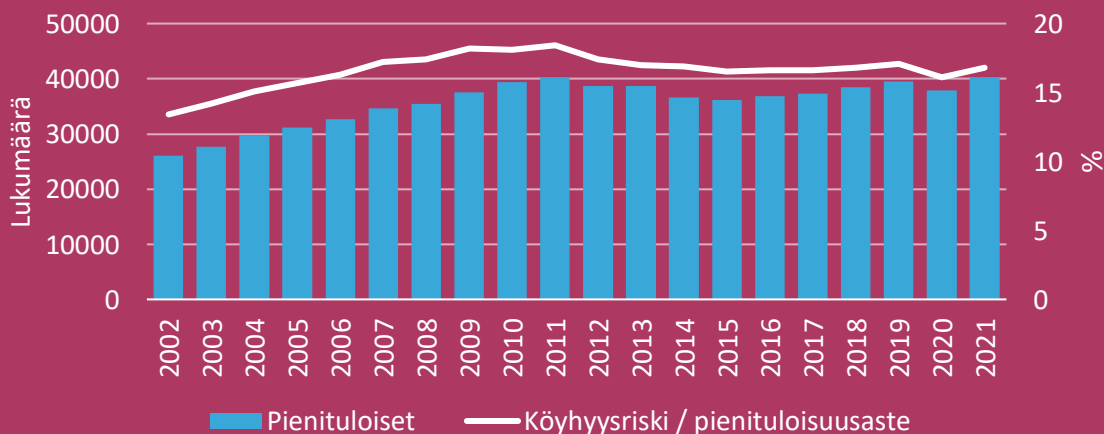
Toimeentuloa pitkäaikaisesti saaneet, % väestöstä (2021)

Taloudellisen tilanteensa hyväksi kokevat, % aikuisista (2023)

Pienituloisten lukumäärä ja osuus

Tampereella toimeentulotukea saavia ja työttömiä on suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Tampereelaisten koulutustaso on vuosikymmenten aikana noussut ja kaupunkilaiset ovat koulutetumpia kuin koko maassa keskimäärin. Nuoremmissa ikäluokissa (30-39-vuotiaat) korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden osuus on kuitenkin hieman laskenut viimeisen 10 vuoden aikana (2021).

Väestön sosioekonomiset erot vaikuttavat palveluiden tarpeeseen ja kysyntään. Tutkimusten mukaan eriarvoisuus ei ratkea ilman, että puututaan sen juurisyihin, kuten työttömyyteen, köyhyyteen, yksinäisyyteen ja sairauteen.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat (2021)

1 700

Osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

6 %

Terveys ja elintavat

Tamperelaiset aikuiset kokevat terveydentilansa hieman aiempaa paremmaksi (67 % 2023). Heikoimmaksi terveytensä kokevat yksin asuvat, vähemmän koulutetut ja vähän ansaitsevat.

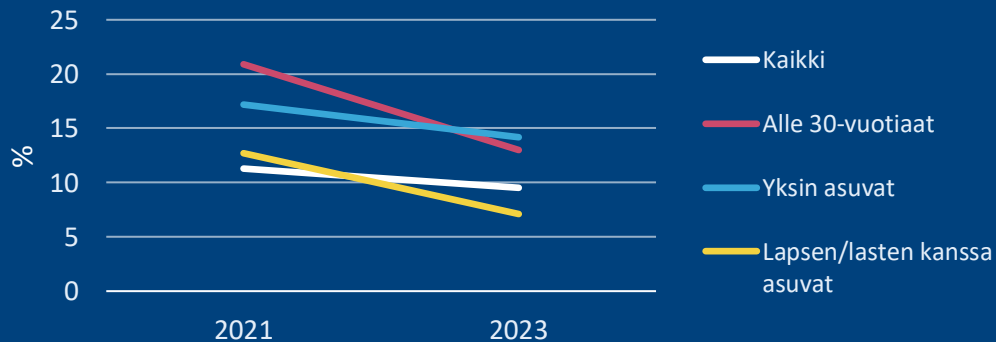
Noin joka kymmenes aikuinen on psyykkisesti merkittävästi kuormittunut (2023). Alle 30-vuotiaat ovat kuormittuneempia kuin koko kaupungissa keskimäärin (13 %), mutta tilanne on selvästi parantunut korona-aikaan verrattuna.

Tamperelaisista lapsista ja nuorista noin 20-25 prosenttia kokee ahdistuneisuutta tai heillä on mielialaan liittyviä ongelmia tai masennusoireilua (2021). Tytöillä mielialaan liittyviä ongelmia on huomattavasti useammin kuin pojilla.

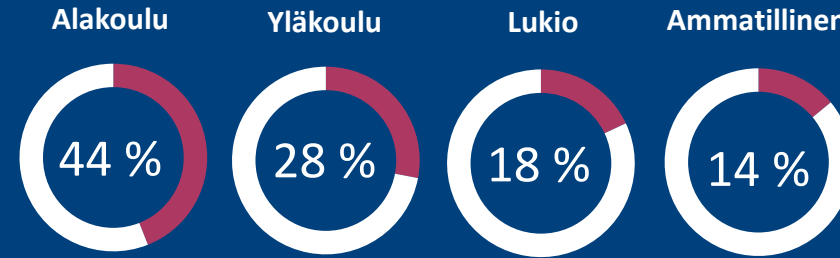
Depressiolääkkeistä korvausta saaneita on kaupungissa kaikissa ikäryhmissä enemmän kuin koko maassa keskimäärin ja saajien määrä on lisääntynyt.

Mielenterveyden ongelmat ovat yleisempiä vähemmän koulutetuilla, työntekijäammateissa toimivilla ja pienituloisilla.

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneet, % vastaajista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % vastaajista 2021

Lasten ja nuorten ylipainoisuus on pysynyt ennallaan ja liikkuminen vähenee iän myötä. Aikuisista 37 % harrastaa terveyden kannalta tärkeää hengästyttävää liikuntaa korkeintaan tunnin viikossa ja joka kymmenes ei liiku hengästyttävästi lainkaan (2023).

Nuorten humalahakuinen juominen on vähentynyt, mutta huumeokeilut ovat yleisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Aikuisista noin 6 % tupakoi päivittäin (2023).

Liikunnan vähäinen harrastaminen, lihavuus, tupakointi ja alkoholin liikakäyttö ovat yhteydessä sairastavuuteen ja työkyvyn heikentymiseen.

Ylipainoisten 2-16-vuotiaiden osuus, % vastaavan ikäisistä 2021

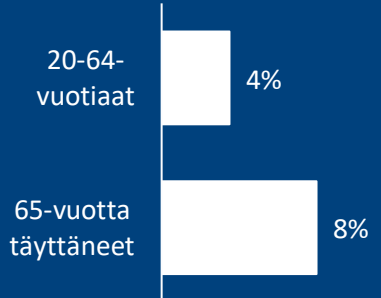
Pojat

25 %

Tytöt

16 %

Alkoholia päivittäin käyttävät, % vastaajista 2023

Elämänlaatu ja yhteisöllisyys

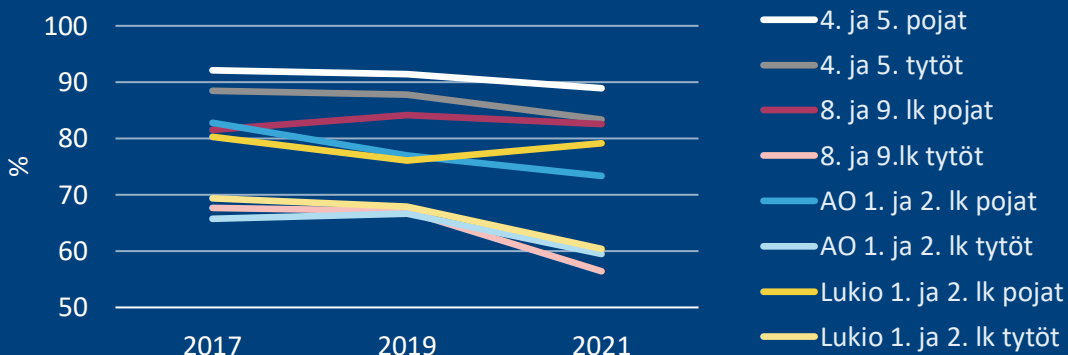
Tamperelaiset aikuiset kokevat elämänlaatunsa hieman aiempaa paremmaksi (81 % 2023). Parhaimmaksi elämänlaatunsa kokevat mm. korkeakoulutetut, työssäkäyvät, perheelliset sekä omistusasunnossa ja omakotitalossa asuvat.

Elämänlaadussa on kyse henkilön omasta arviosta elämästään siinä ympäristössä, jossa hän elää. Kokemus omasta elämänlaadusta heijastuu mm. sosiaalisiin suhteisiin, yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja arjessa pärjäämiseen.

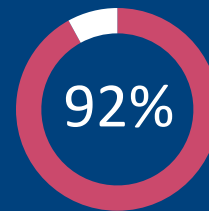
Aikaisempaa harvempi lapsi ja nuori on tyytyväinen omaan elämäänsä. Tytöt ovat tyytymättömämpiä omaan elämäänsä kuin pojat ja heidän tyytyväisyytensä on myös vähentynyt enemmän kuin poikien.

Aikuisista alle puolet kokee itsensä onnelliseksi (2023). Asukkaat osallistuvat hieman aiempaa useammin säännöllisesti jonkin kerhon, järjestön, harrastusryhmän tai seurakunnan toimintaan (35 % 2023).

Tyytyväinen elämäänsä, % vastaajista

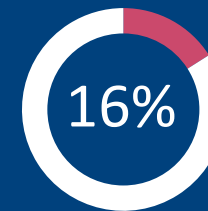
Kokee kuuluvansa johonkin ryhmään tai yhteisöön, % aikuisista (2023)

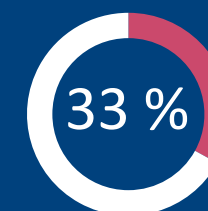
Lähes jokainen tamperelainen aikuinen kokee kuuluvansa johonkin itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön (92 % 2023). Yläkoululaisista ja toisen asteen opiskelijoista näin kokee noin 70 % (2021).

Yksinäisyys ei ole koronaepidemian jälkeen juurikaan vähentynyt. Aikuisista 16 % kertoo tuntevansa itsensä yksinäiseksi jatkuvasti tai melko usein (2023). Yläkouluikäisistä ja toisen asteen opiskelijoista itsensä yksinäiseksi kokee hieman alle 20 % (2021).

Itsensä yksinäiseksi tuntevat, % aikuisista (2023)

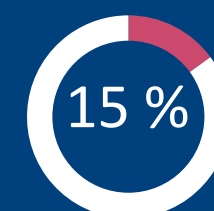
Syrjintää kokeneet, % aikuisista (2023)

Joka kolmas tamperelainen aikuinen kokee, että häntä on syrjitty tai kohdeltu epätasavertaisesti viimeisen vuoden aikana (2023). Eniten syrjintää on koettu iän, sukupuolen ja mielipiteen vuoksi.

Väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus on hieman noussut (15 % 2023). Tampereen kadut ja asuinalueet koetaan kuitenkin aiempaa turvallisemmaksi. Noin 6 % aikuisista on kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana.

Väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutuneet, % aikuisista (2023)

Hyvinvoinnin ja eriarvoisuuden alueellinen jakautuminen

Hyvinvointi-indeksi kuvaa sosioekonomisten hyvinvointierojen alueellista jakautumista Tampereella. Se on muodostettu kolmesta muuttujasta: työttömien osuudesta, asukkaiden mediaani-tuloista ja korkeakoulutettujen osuudesta.

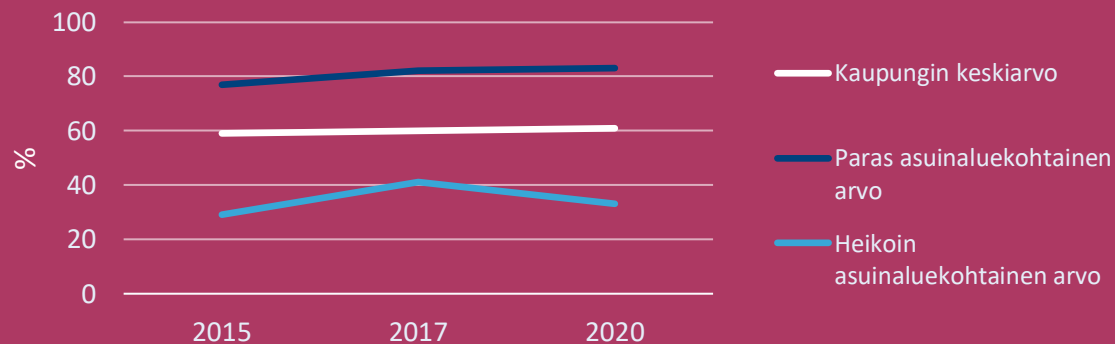
Hyvinvointi-indeksin maksimiarvo on 100. Mitä suuremman indeksi saa, sitä parempi on sen hyvinvointi yllämainituilla muuttujalla mitattuna.

Hyvinvointi-indeksillä mitattuna asuinalueiden väliset erot ovat pienentyneet, kun parhaat ja heikot arvot ovat vuositasolla lähentyneet toisiaan, ja kasvaneet, kun arvot ovat eriytyneet toisistaan.

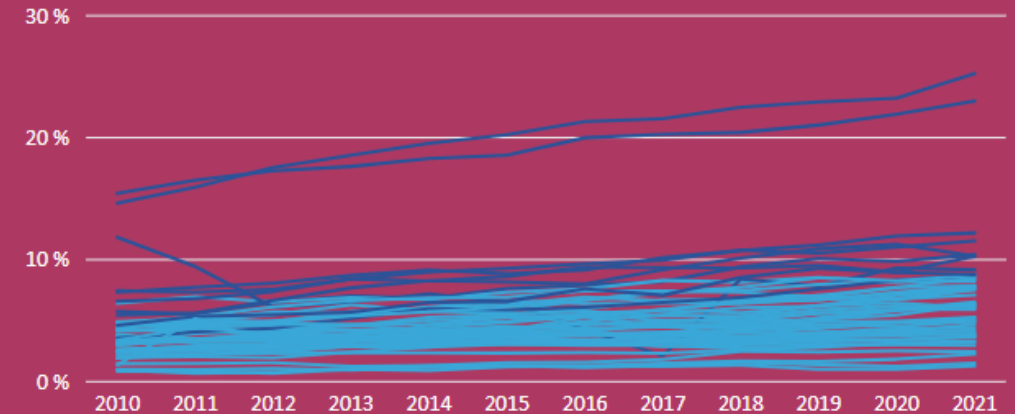
Hyvinvointi-indeksillä mitattuna asuinalueiden väliset erot eivät ole Tampereella kaventuneet. Viimeisimmän, vuoden 2020 aineiston, perusteella alueiden väliset erot ovat jälleen hieman kasvaneet. Yleinen koulutus- ja tulotaso on Tampereella kuitenkin noussut.

Asuinalueiden väliset erot ovat maltillisia, mutta kaupungissa on sekä hyvinvoivia että huonommin voivia alueita. Huonoimmin voivat alueet ovat pysyneet maantieteellisesti melko muuttumattomina viimeiset 25 vuotta. Kehityspolut ovat myös osittain voimistuneet.

Hyvinvointi-indeksin kaupungin keskiarvo sekä asuinalueiden paras ja heikoin arvo vuosittain

Vieraskielisten osuus (%) suunnittelualueittain. Kuviossa 10 suurinta (2021) suunnittelualuetta tummansinisellä ja loput vaaleansinisellä.

Tampereen kaupunginosien etninen eriytyminen on edelleen maltillista, mutta alueiden välillä on suuria eroja ja erot ovat kasvaneet. Vieraskielisiä on myös eniten lähes samoilla alueilla kuin 10 vuotta sitten. Lasten etninen eriytyminen on voimakkaampaa kuin koko väestön.

Kaupunginosien väliset tuloerot ovat myös kasvaneet. Alueiden välillä ei ole juurikaan tapahtunut

sekoittumista, vaan pienituloisia asuu eniten melko samoilla alueilla kuin 15 vuotta sitten.

Koettu hyvinvointi –indeksin perusteella Tampereen asuinalueiden välillä on eroja, eivätkä erot ole kaventuneet.

Väestön alueelliseen jakautumiseen vaikuttavat etenkin asuntokanta ja asunnon hallintamuoto, jotka muuttuvat hitaasti ja hyvin harvoin.

ELINVOIMA JA TYÖLLISYYS

Tampere työssäkäynti- ja talousalueena

Työllisiä asukkaita

110 431

31.12.2021

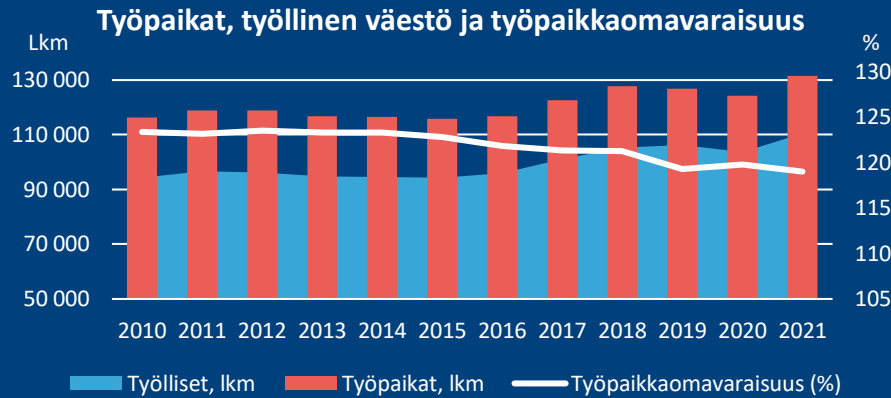
▲ + 6,6 %/v.

Työpaikkoja, lkm

131 385

31.12.2021

▲ + 5,8 %/v.

Tampere on merkittävä talousalue ja työpaikka- ja yritys keskittymä maassa. Koronapandemian puhkeaminen vuonna 2020 aiheutti notkahduksen työpaikkojen ja työllisen väestön määrään, mutta tilanne kääntyi kasvuun jo seuraavana vuonna. Vuonna 2021 työpaikat lisääntyivät Tampereella lähes kuusi prosenttia ja työllisten asukkaiden määrä lähes seitsemän prosenttia. Koko maassa kasvu jäi molempien osalta tätä maltillisemmaksi (+4,0 %). Lisäksi vuonna 2020 koettu pudotus jäi Tampereella hieman vähäisemmäksi kuin valtakunnallisesti keskimäärin.

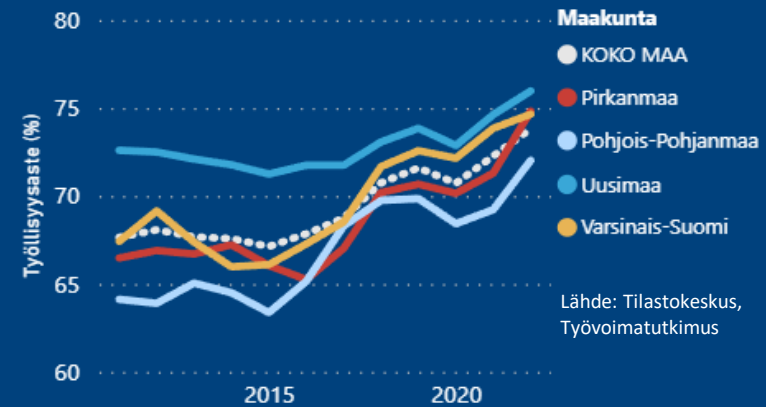
Pitkässä tarkastelussa työpaikkojen määrän kasvu ei ole aivan pysytellyt kaupungin voimakkaan väestönkasvun tasolla. Työpaikkaomavaraisuus (työpaikat/kunnassa asuva työllinen väestö) on hieman laskenut viime vuosina. Vuonna 2021 näiden välinen suhdeluku oli 119.

77 % tamperelaisista työskentelee asuinkunnassaan. Suurten naapurikuntien työllisistä 40 % (Nokia) – 54 % (Pirkkala) käy töissä Tampereella. Tamperelaisista pendelöi Uudellemaalle lähes viisi prosenttia työllisistä.

Lähde: Tilastokeskus, väestön työssäkäynti

Viime aikojen parantuneesta työllisyystilanteesta kertoo, että Pirkanmaan työllisyysaste oli vuonna 2022 74,8 %, kun koko maassa se oli Tilastokeskuksen mukaan 73,8 %. Tulorekisterin mukainen palkkasumma on kehittynyt Tampereella hyvin maan suurimpien kaupunkien välisessä vertailussa. Tampereen seutukunnan asukaskohtainen BKT on hyvin lähellä valtakunnallista keskitasoa.

Työllisyysaste maakunnittain v. 2011-2022

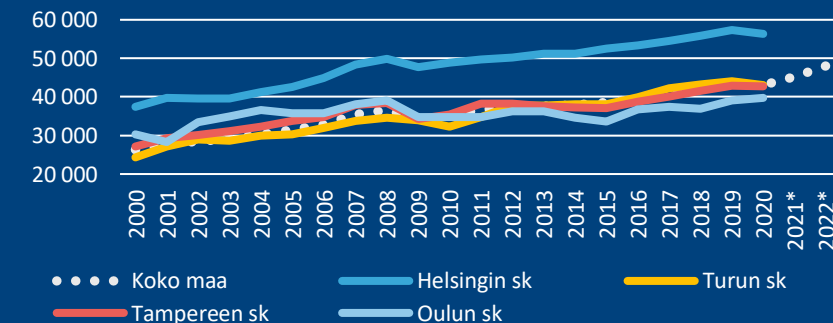

Palkat ja työkorvaukset tulorekisterissä: indeksi helmikuussa 2023, kun 1/2020 = 100

Tampere 118,7
Espoo 118,4
Oulu 116,2
Helsinki 112,2
Turku 111,7
Koko maa 111,1
Vantaa 110,9

Lähde: Verohallinto, tulorekisterin mukaiset ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot alueittain

BKT €/asukas suurimmissa seutukunnissa ja koko maassa (ennakko)

BKT Tampereen seutukunnassa 42 709 €/asukas

Vuonna 2020

BKT käyvin hinnoin. Lähteet: Tilastokeskuksen aluetilinpito ja kansantalouden tilinpito.

Työttömyyden kehitys

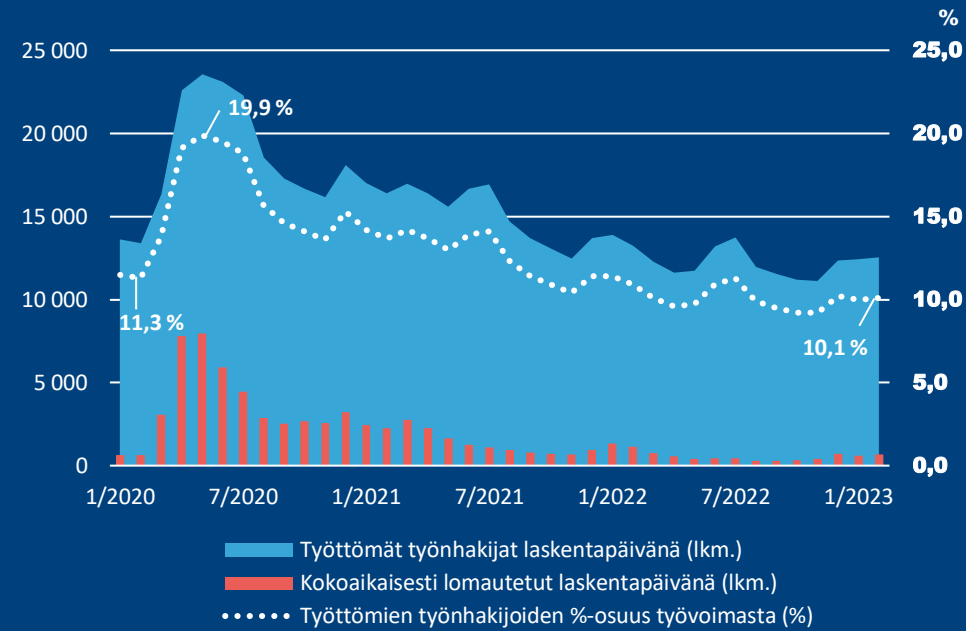
Tampereen työllisyystilanne kohentui vuonna 2022. Työttömyysaste oli viime vuoden alussa 11,4 prosenttia, ja kevään aikana se alitti kymmenen prosentin rajan ensi kertaa sitten finanssikriisin käynnistymisen vuonna 2008. Loka-marraskuussa työttömyysaste lähestyi jo yhdeksää prosenttia (9,2 %). Joulukuussa työttömien määrä ja työttömyysaste (10,2 %) hieman kohosivat kausimaiseen tapaan.

Alkuvuonna 2023 työttömyysaste on pysytellyt kymmenen prosentin tuntumassa (02/2023: 10,1 %). Tilanne on kuroutunut hyvin lähelle valtakunnallista keskiarvoa (9,7 %). Suurten kuusikkokaupunkien välisessä vertailussa Tampereen työttömyys on toiseksi vähäisintä Espoon jälkeen.

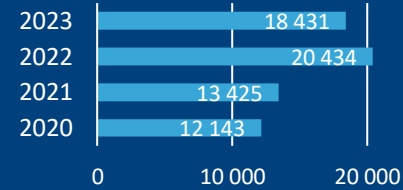
Helmikuussa 2023 työttömänä työnhakijana oli 12 537 tamperelaista, mikä on yli 700 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan. Työttömyys on vähentynyt vuodentakaisesta erityisesti kokoaikaisesti lomautettujen (-38 %) ja pitkäaikaistyöttömien (-24 %) keskuudessa. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä on vähentynyt vuodessa 8 prosenttia ja yli 50-vuotiaiden 10 prosenttia. Ulkomaalaisten työttömien määrä on ollut kasvussa (+27 %). Uusia avoimia työpaikkoja on ilmoitettu edelleen runsaasti alkuvuodesta 2023, joskin määrä on hieman laskenut viime vuoteen verrattuna.

Seudun ja maakunnan kunnissa työttömyysaste on laskenut parhaimmillaan viiden prosentin tuntumaan. Pirkanmaan työttömyysaste oli viimeksi 8,7, mikä on maakunnista kolmanneksi matalin.

Työttömät työnhakijat, lomautetut ja työttömyysaste, 1/2020 – 2/2023

Uudet avoimet työpaikat tammi- ja helmikuussa yhteensä, lkm

Kuusikkokaupunkien työttömyysasteet 02/2023

Espoo 8,4 %
Koko maa 9,7 %
Tampere 10,1 %
Helsinki 10,3 %
Vantaa 10,7 %
Turku 11,8 %
Oulu 12,1 %

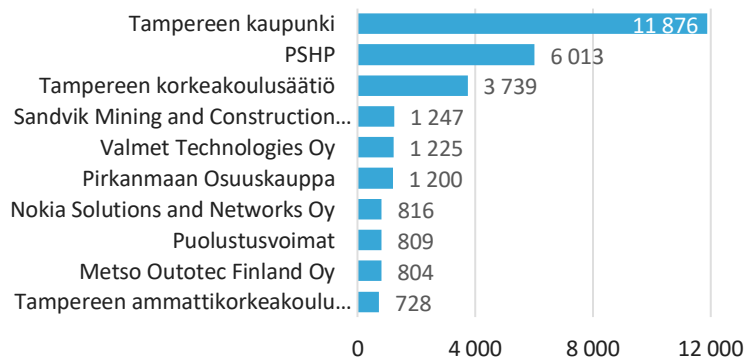
Tilanne helmikuussa 2023	Muutos verrattuna vuodentakaiseen (2/2022)
Työttömyysaste: 10,1 %	- 0,8 %-yks. ▼
Työttömiä työnhakijoita: 12 537 hlöä	- 5 % ▼
Alle 25-v. työttömiä: 1470 hlöä	- 8 % ▼
Yli 50-v. työttömiä: 3497 hlöä	- 10 % ▼
Ulkomaalaisia työttömiä: 1432 hlöä	+ 27 % ▲
Pitkäaikaistyöttömiä: 3483 hlöä	- 24 % ▼
Kokoaikaisesti lomautettuja: 692 hlöä	- 38 % ▼

Työpaikat toimialoittain ja elinkeinorakenteen muutos

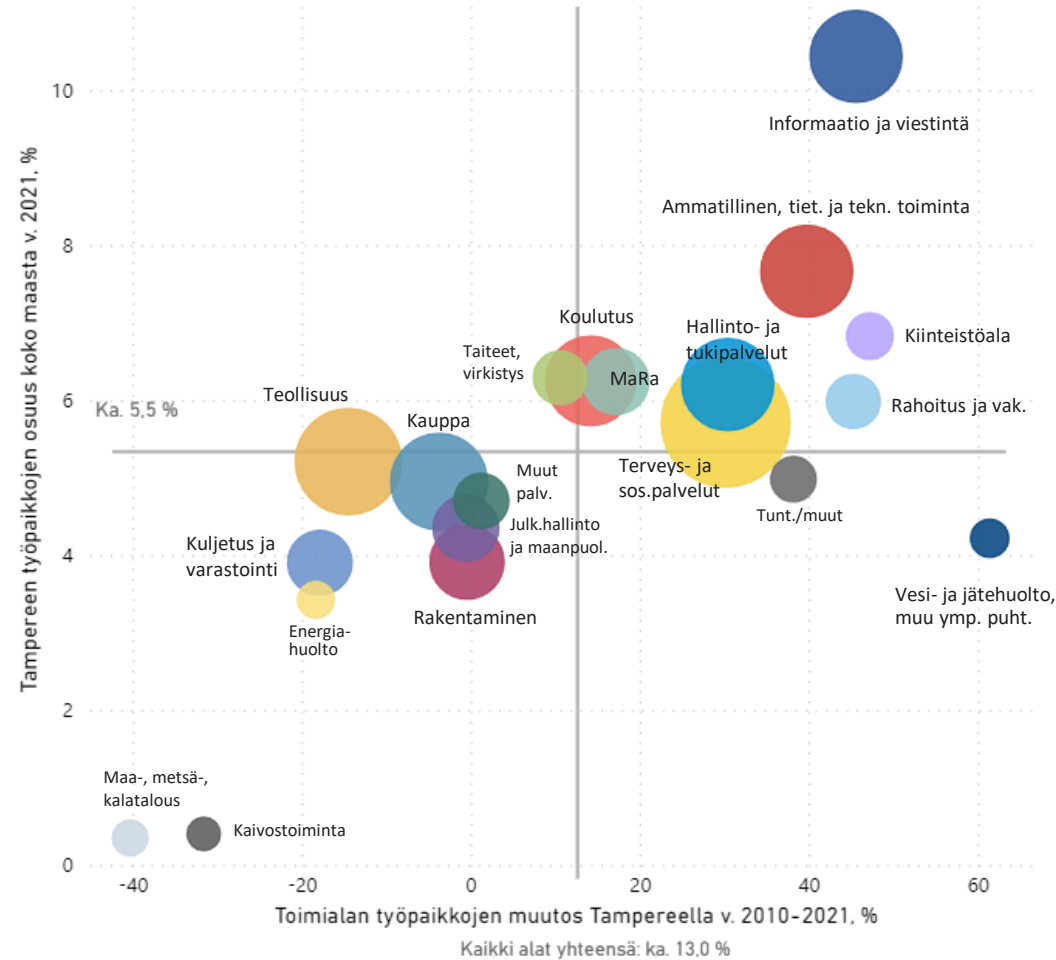
Työpaikat päätoimialoittain, tilanne 31.12.2021

Suurimmat työllistäjät, toimipaikkatilasto 2021

Elinkeinorakenteen muutos ja painottuminen: Tampereen työpaikkakehitys toimialoittain ja osuutena maasta

Nelikentän oikeassa ylälohkossa sijaitsevat alat ovat sekä keskimääräistä kasvaneempia että Tampereelle painottuneempia. Mitä suurempi pallo, sitä enemmän työpaikkoja on toimialalla.

Tampereen työpaikoista yhteensä 40 prosenttia sijoittuu terveys- ja sosiaalipalvelujen (18 %), teollisuuden (12 %) tai kaupan aloille (10 %).

Seuraavaksi yleisimpiä päätoimialoja ovat informaation ja viestinnän alat, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä erilaiset hallinto- ja tukipalvelut (noin 9 % osuudella kukin).

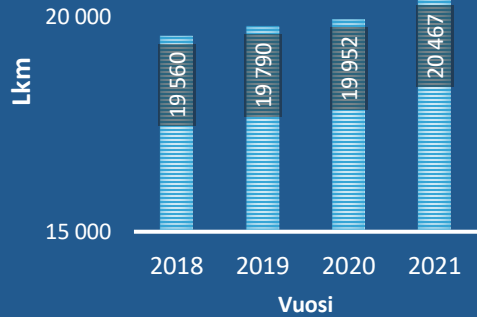
Tampereelle painottuu keskimääräistä vahvemmin muun muassa informaation ja viestinnän, ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan, kiinteistöalan sekä hallinto- ja tukipalvelujen alojen työpaikkoja. Näillä aloilla myös toimialat ovat kehittyneet keskimääräistä suotuisammin pitkällä aikavälillä vuodesta 2010 lähtien. Paljon työllistävässä teollisuudessa työpaikkojen määrä on vähentynyt pitkässä tarkastelussa.

Suurimpien työllistäjien top 10 lista on pysynyt vakiintuneena viime vuosina.

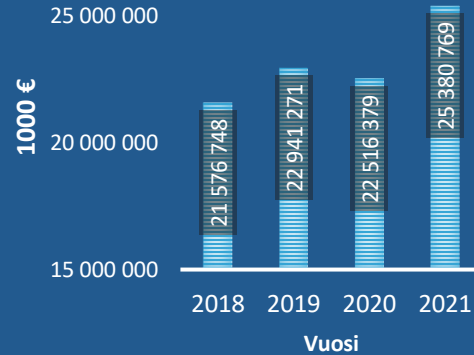
Tampereen yritykset

TAMPERE.
FINLAND

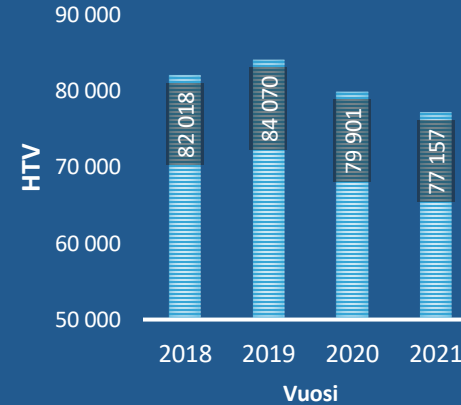
YRITYSTEN TOIMIPAIKAT

LIKEVAIHTO 1000€

HENKILÖSTÖÄ

Yritysten toimipaikat

Muutos 2021 ▲ 2,6 %
Muutos 2018-2021, % ▲ 4,6 %

Toimipaikkojen liikevaihto

▲ 12,7 % ▲ 17,6 %

Henkilöstö

▼ -3,4 % ▼ -5,9 %

Suurimmat päätoimialat liikevaihdon mukaan:

Teollisuus 30 %

Kauppa 29 %

Rakentaminen 9 %

Informaatio ja viestintä 7 %

Tampereen yritystoimipaikkojen määrä ja niissä syntynyt liikevaihto kasvoivat vuonna 2021. Toimipaikat lisääntyivät 2,6 % (koko maassa 1,8 %) ja liikevaihto peräti 12,7 % (maassa 10,4 %). Tampereen liikevaihdon kasvu on ollut kuusikkokunnista vahvinta niin viimeisimpänä vuonna 2021 kuin pidemmällä aikavälillä vuoden 2018 tilanteeseen verrattuna.

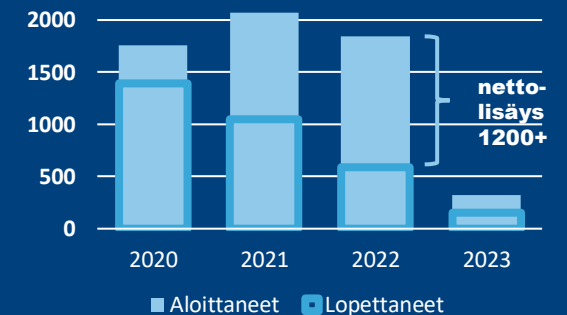
Yritysten henkilöstön määrä sen sijaan laski vuonna 2021 edelleen vuoden 2020 tasosta (-3,4 %). Supistuma jäi kuitenkin Tampereella maltillisemmaksi kuin maassa keskimäärin (-7,7 %).

Tampereen yritykset muodostavat liikevaihdon ja henkilöstön määrällä mitattuna noin 5,5 prosentin osuuden ja toimipaikkojen lukumäärän osalta 3,5 prosentin osuuden koko maasta.

Yrityskanta uudistuu kaupparekisteri-ilmoitusten perusteella. Uusien yritysten perustaminen on lisääntynyt ja lopettaneiden yritysten määrä vähentynyt viime vuosina. Samalla aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten välinen nettolisäys on kasvanut selvästi.

Nykyistä toimialaosuuttaan enemmän kasvussa olevia aloja ovat muun muassa ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, informaatio ja viestintä, muu palvelutoiminta sekä taide, viihde ja virkistys. Näillä toimialoilla uusien yritysten nettolisäys on suurempaa kuin alojen osuus nykyisessä yrityskannassa.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset kaupparekisterissä (-2/2023)

Lähde: PRH. *sis. AY, KY, OY, OYJ, OSK, SÄÄT, YEH

Lähde: Tilastokeskus, alueellinen toimipaikkatilasto

Lähteet: PRH Virre ja Tilastokeskus, aloittaneet ja lopettaneet yritykset

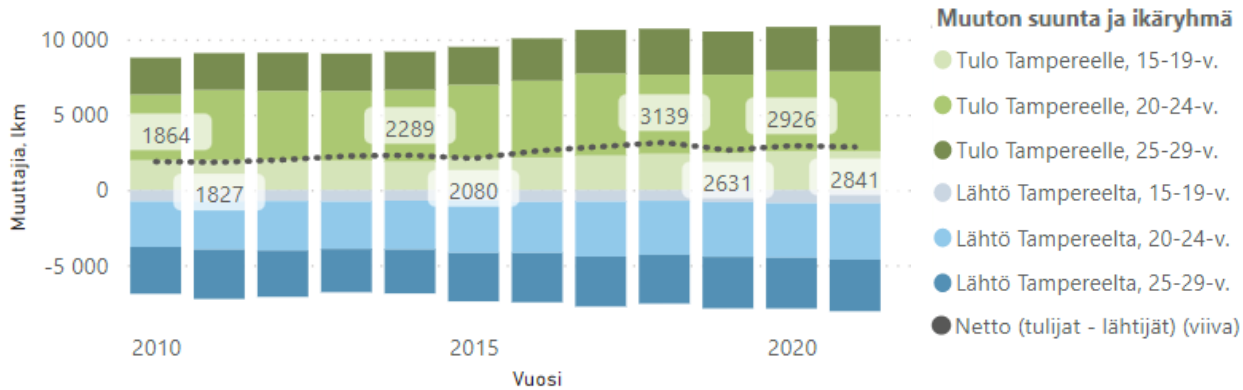
Kaikki yritykset* kaupparekisterissä: 24 575

28.2.2023, PRH

Nuorten muuttajien virrat ja opiskelijoiden pitovoima koulutuksen jälkeen

Nuorten ikäluokkien kotimaan muuttoliike Tampereelle ja Tampereelta, 2010-2021

Ikäluokat: 15-19-v., 20-24-v. ja 25-29-vuotiaat

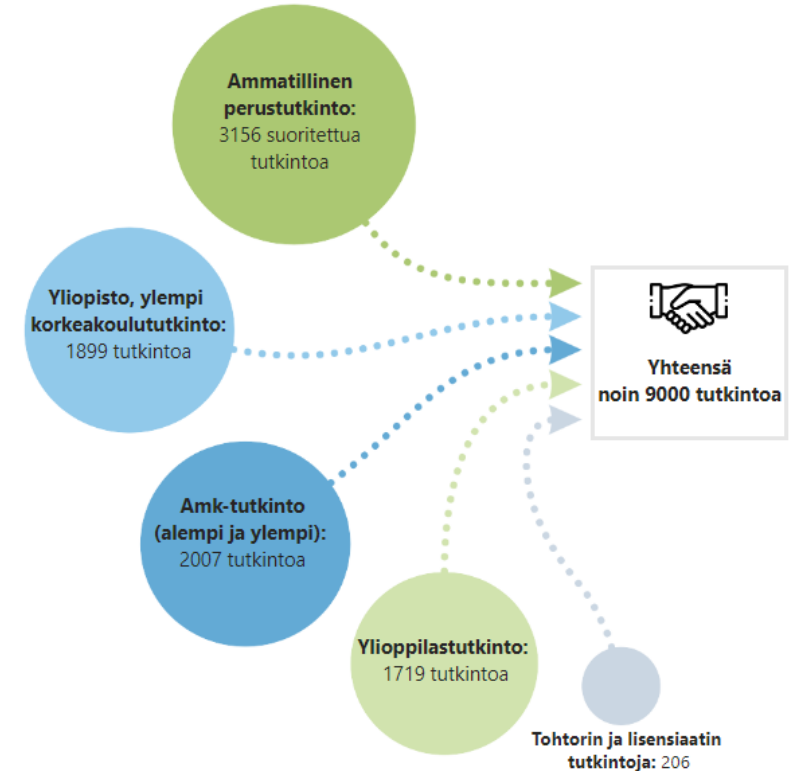

Koulutukseen hakeutuminen on yksi merkittävimpiä muuttoliikettä ohjaavia tekijöitä maassa. Tampereen saama nettomuuttovoitto koostuu suurelta osin 15-24-vuotiaista, opiskelijan elämäntilanteesta muuttavista henkilöistä. 25-29-vuotiaiden osalta lähtömuuttajien määrä on hieman korkeampi kuin tulijoiden.

Kuntien väliset nuorten muuttajien virrat Tampereelle ja Tampereelta sekä näiden välinen nettomuuttovoitto ovat olleet kasvussa pitkällä aikavälillä, 2010-luvun alusta tarkasteltuna. Vuonna 2021 nuoria 15-29-vuotiaita tulomuuttajia oli yhteensä lähes 11 000 ja lähtijöitä hieman yli 8000 henkilöä. Muuttovoittoa syntyi tässä ryhmässä yhteensä noin 2840 henkilön verran.

Vuonna 2022 Tampereen yliopistossa opiskelupaikan vastaanottaneista 72 % kotikunta oli muu kuin Tampere, TAMK:ssa 65 %. Tampereen lukioissa aloittaneista 57 % oli taustaltaan tamperelaisia. Ammatillisessa koulutuksessa Tampereella yhteishaun perusteella aloittaneista tamperelaisia oli 53 %.

Tampereella suoritetaan noin 9000 kokonaista tutkintoa vuosittain*

Valmistumisen jälkeen opiskelumaakuntaansa sijoittuneiden osuus vaihtelee tutkintolajeittain:

- Ammatillinen perustutkinto 87 %
- Amattikorkeakoulututkinto 72 %
- Ylioppilastutkinto 70 %
- Tohtorin ja lisensiaatin tutkinto 63 %
- Ylempi korkeakoulututkinto 58 %

*Lukumäärät ovat suoritettuja tutkintoja vuonna 2022 (pl. ylioppilastutkinnot 2021) ja valmistuneiden sijaintimaakunta 1 v. valmistumisen jälkeen (2020). Huom. sijoittumista ei ole tiedossa kaikista tutkinnonsuorittajista. Alueellista sijoittumista seurataan maakunnittain. Lähde: OPH Vipunen.

TAMPERE.
FINLAND

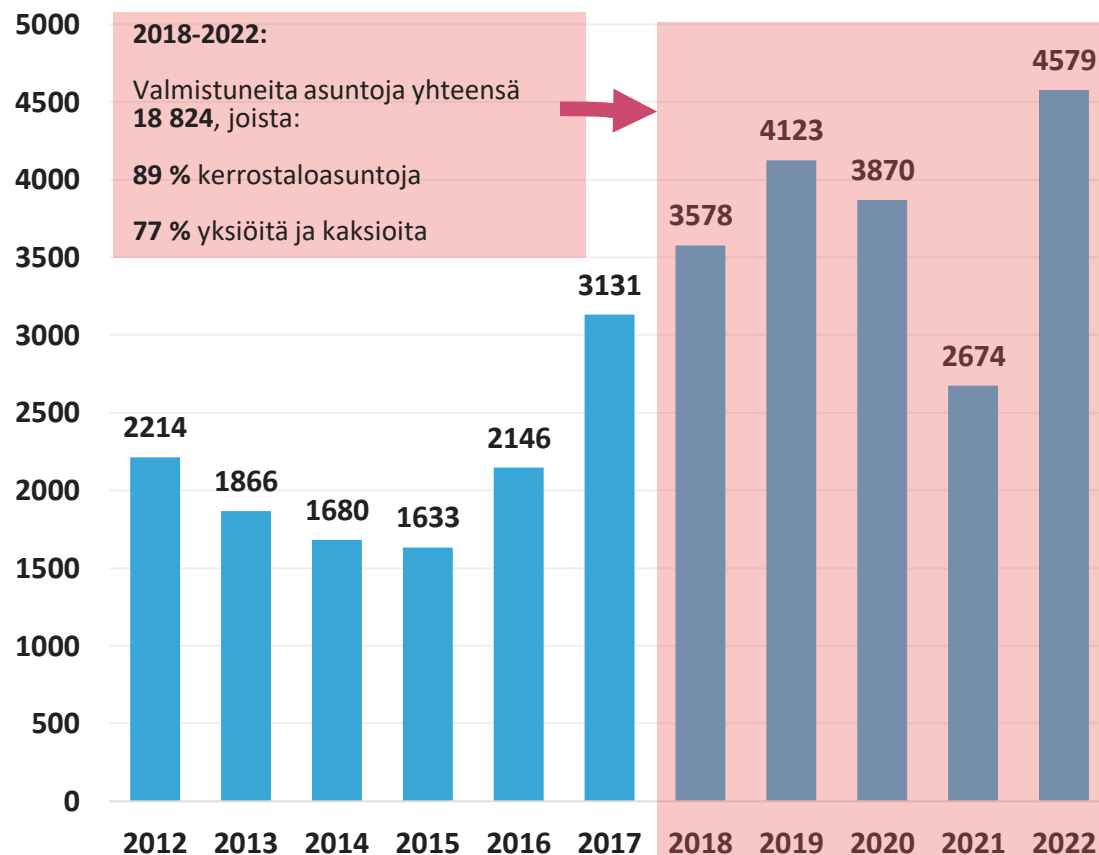
ASUNTORAKENTAMINEN JA ASUMINEN

TAMPERE

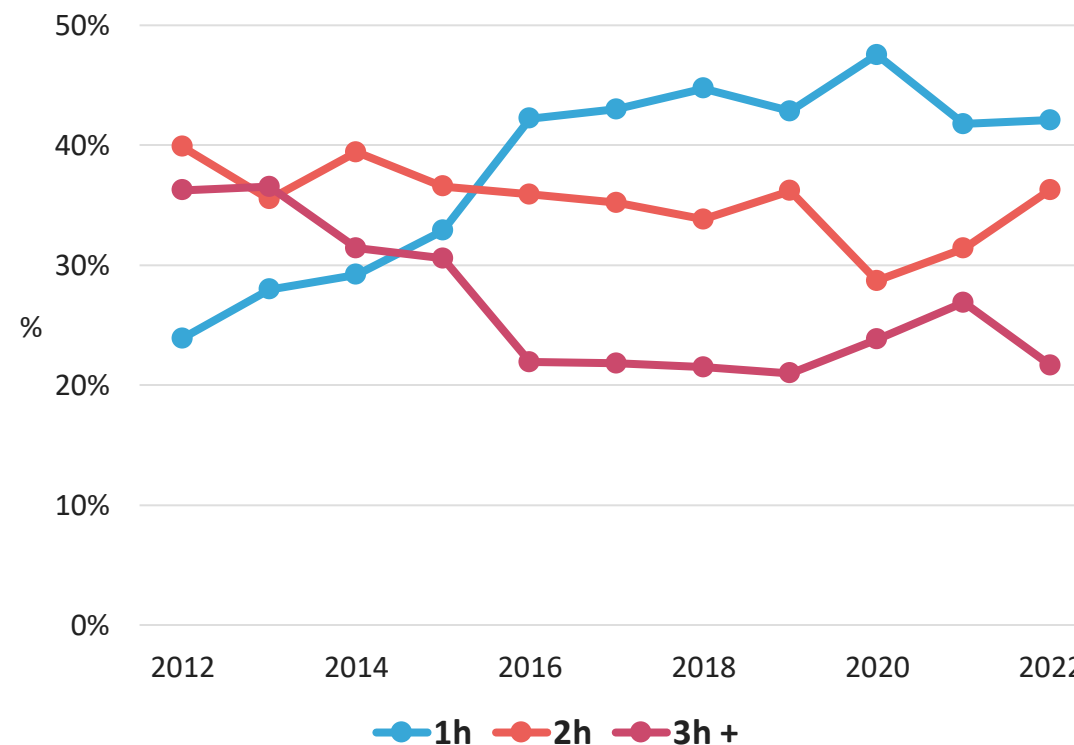
Asuntorakentaminen on ollut viime vuosina ennätysellisellä tasolla

Valmistuneet asunnot 2012-2022

Asuntorakentaminen on painottunut pieniin asuntoihin

Valmistuneiden asuntojen huoneistotyyppijakauma 2012-2022, %

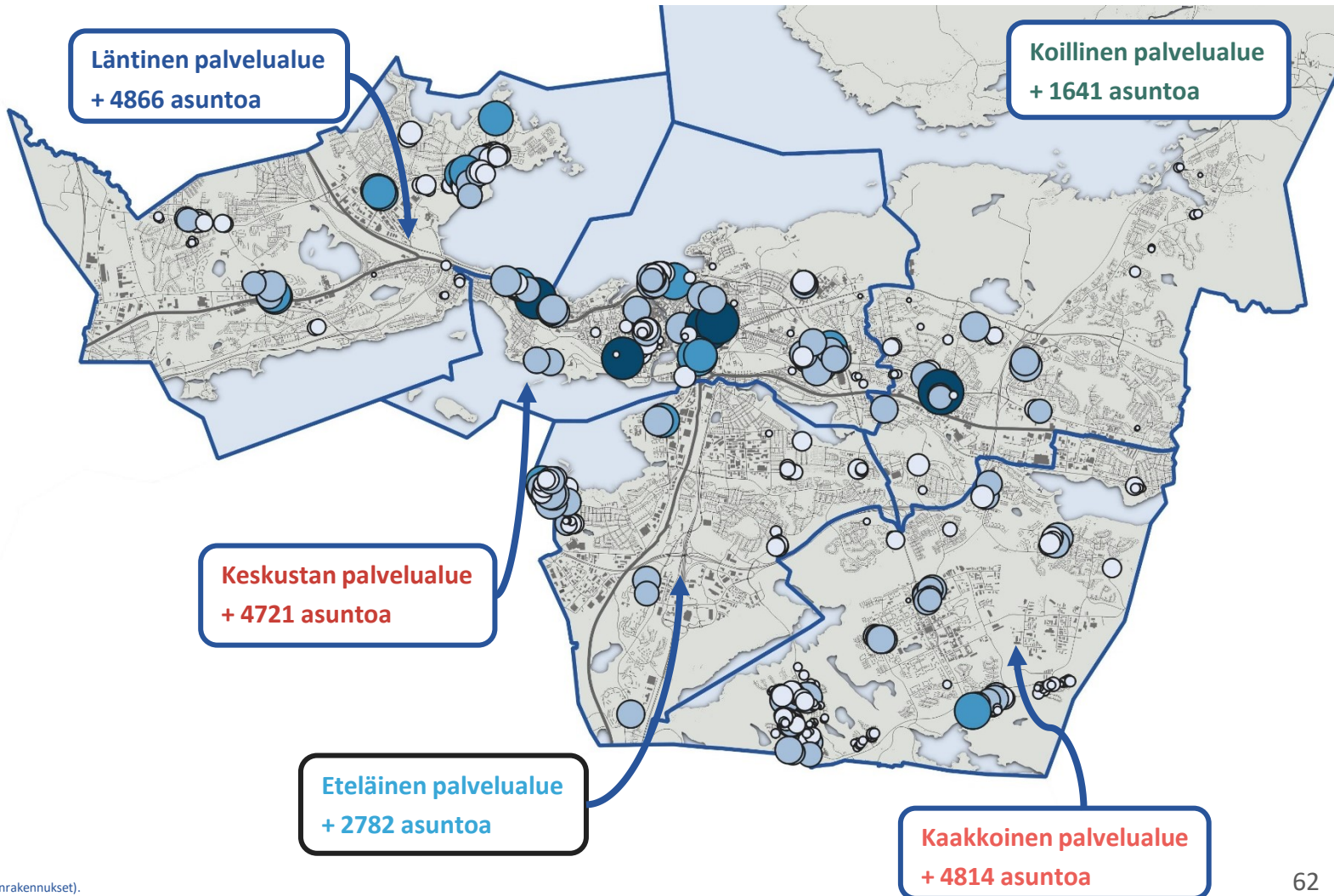
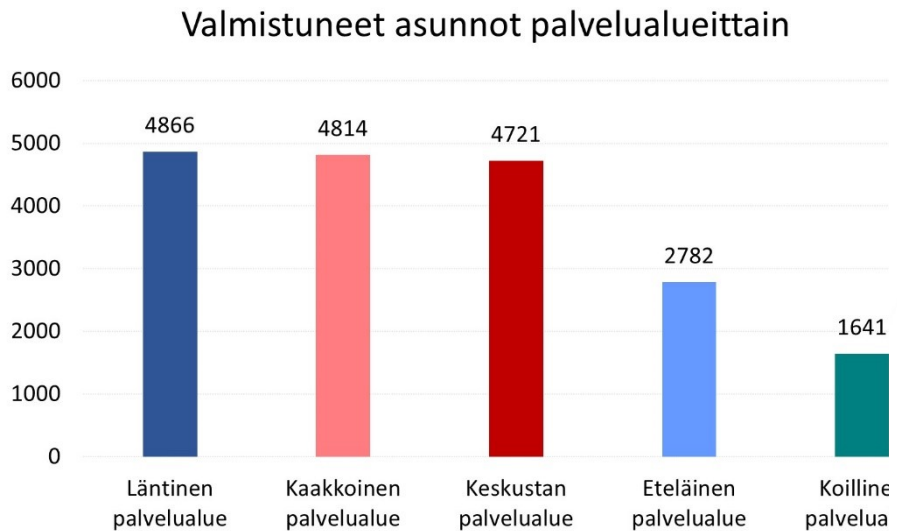
Asuntorakentaminen alueittain vuosina 2018-2022

Vuosina 2018-2022 valmistuneet asuinrakennukset* palvelualueittain kartalla

Asuntotuotanto on jakautunut suhteellisen tasaisesti eri palvelualueille, vain koilliselle ja eteläiselle palvelualueelle on rakennettu hieman vähemmän uudiskohteita.

Vuosina 2018-2022 valmistuneista asunnoista 26 % sijoittuu läntiselle palvelualueelle, 25 % kaakkoiselle palvelualueelle, 25 % keskustan palvelualueelle, 15 % eteläiselle palvelualueelle ja 9 % koilliselle palvelualueelle.

Pallon koko kuvaa valmistuneiden asuntojen määrää (vaihteluväli 3 – 216)

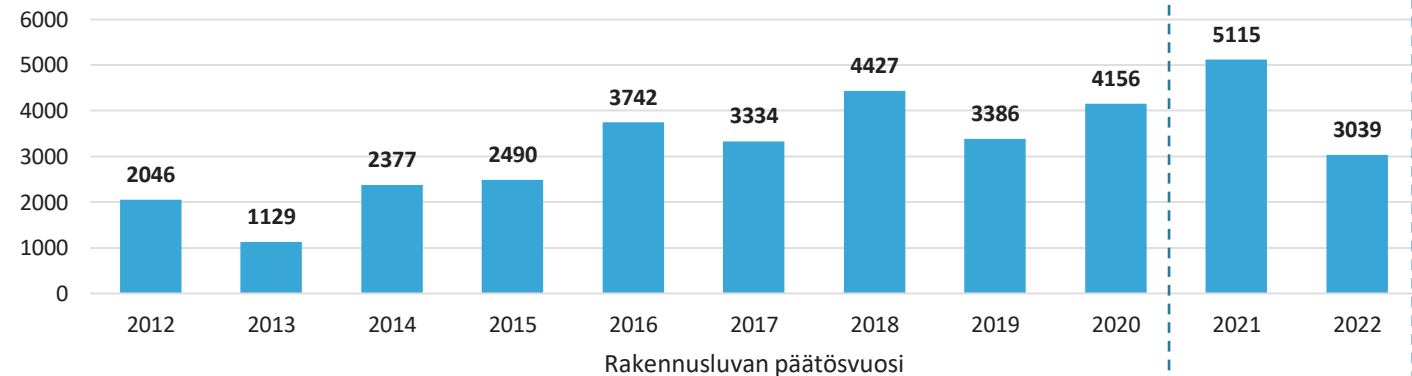
Luvut kuvaavat asuntotuotannon bruttokasvua, eli luvuissa ei ole huomioitu asuntokannasta poistuneita asuntoja. Luvut sisältävät kaikki eri rakentamistoimenpiteiden (uudet rakennukset, laajennukset ja muut toimenpiteet) ja kaikkien rakennustyyppien asunnot (myös muut kuin asuinrakennukset).
Lähde: Facta-kuntarekisteri © Tampereen kaupunki 2023

* Kartalla näytetään vain kohteet, joissa uusien asuntojen lukumäärä on vähintään 3

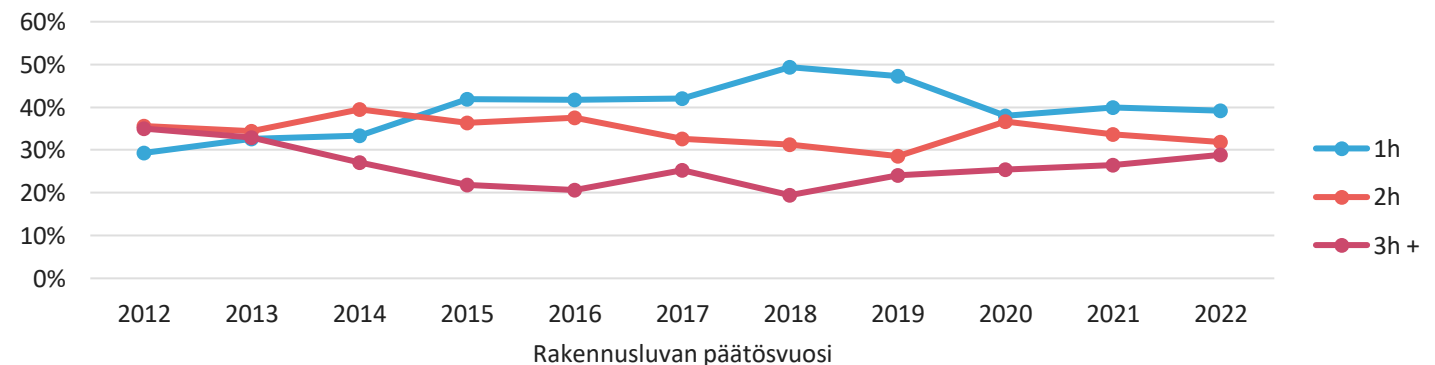
Asuntorakentaminen pysyy korkealla tasolla seuraavina vuosina

- Myönnettyjen rakennuslupien perusteella voidaan tarkastella tulevaa asuntotuotantoa.
- Vuonna 2022 myönnettiin yli 2000 rakennuslupaa vähemmän kuin 2021
- Yksiöiden osuus uudistuotannosta on laskenut noin 40 prosenttiin vuosien 2018-2019 noin 50 prosentin osuudesta.

Myönnetyt rakennusluvut

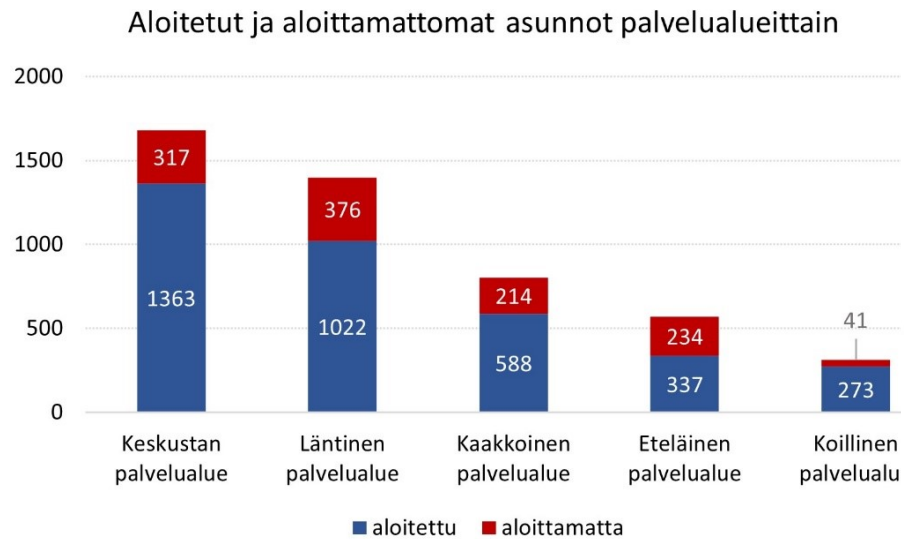

Huoneistotyyppijakauma, %

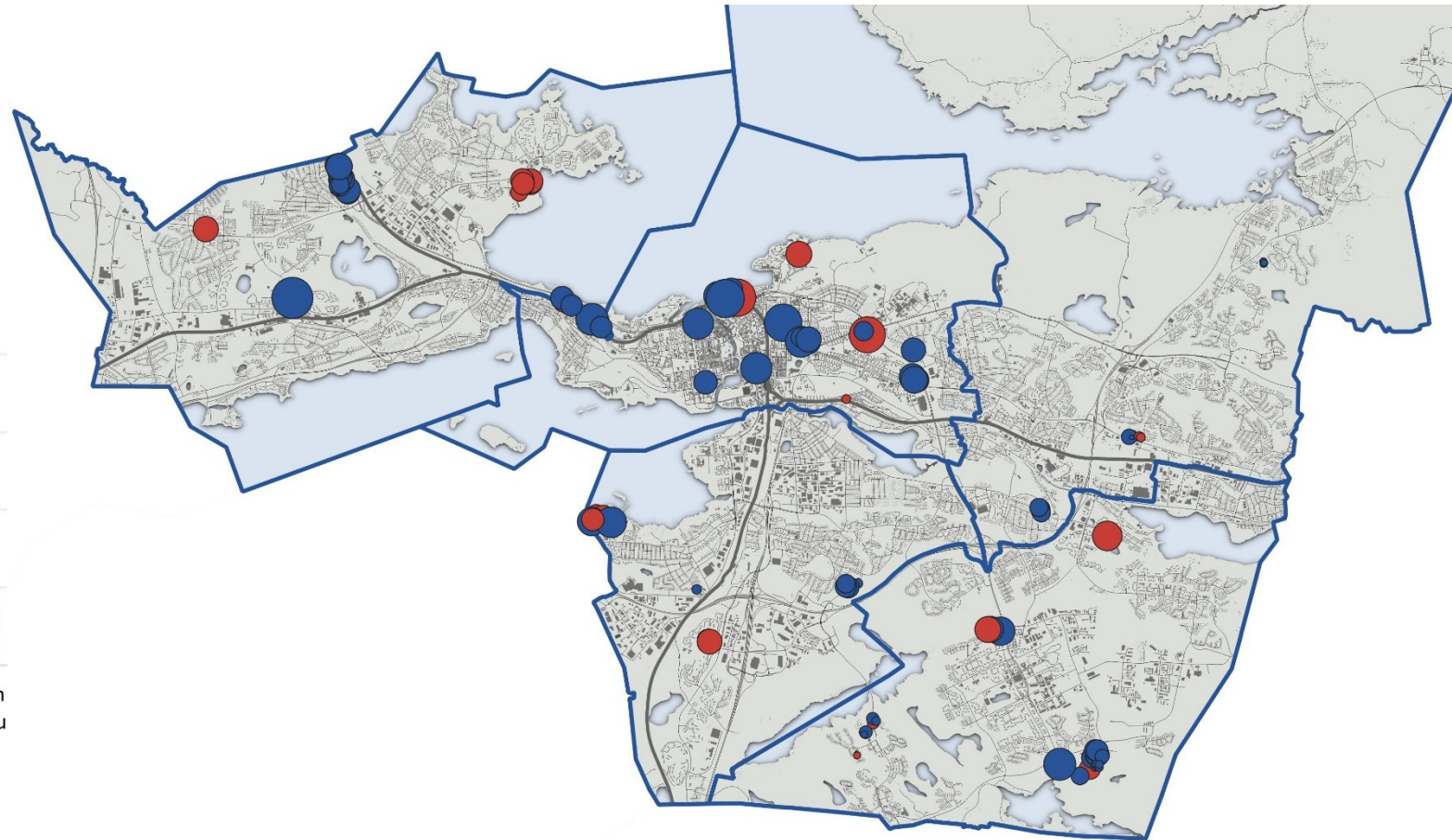

Minne rakentaminen kohdistuu tulevina vuosina?

- Tässä tarkastelussa on otettu huomioon hyväksytyt rakennusluvut asuntoihin, joiden rakentaminen on aloitettu tai on toistaiseksi aloittamatta. Asuntoja näissä kohteissa on yhteensä **4765** (huhtikuu 2023). Rakenteilla olevia asuntoja on yhteensä **3583**. Aloittamattomia rakennuslupia on yhteensä **1182** asunnon verran.
- Rakentaminen kohdistuu eniten Läntiselle ja Keskustan palvelualueelle

Tuleva asuntotuotanto: aloitetut ja aloittamattomat asuinrakennukset* palvelualueittain kartalla
Pallon koko kuvaa asuntojen määrää (vaihteluväli 3 – 217)

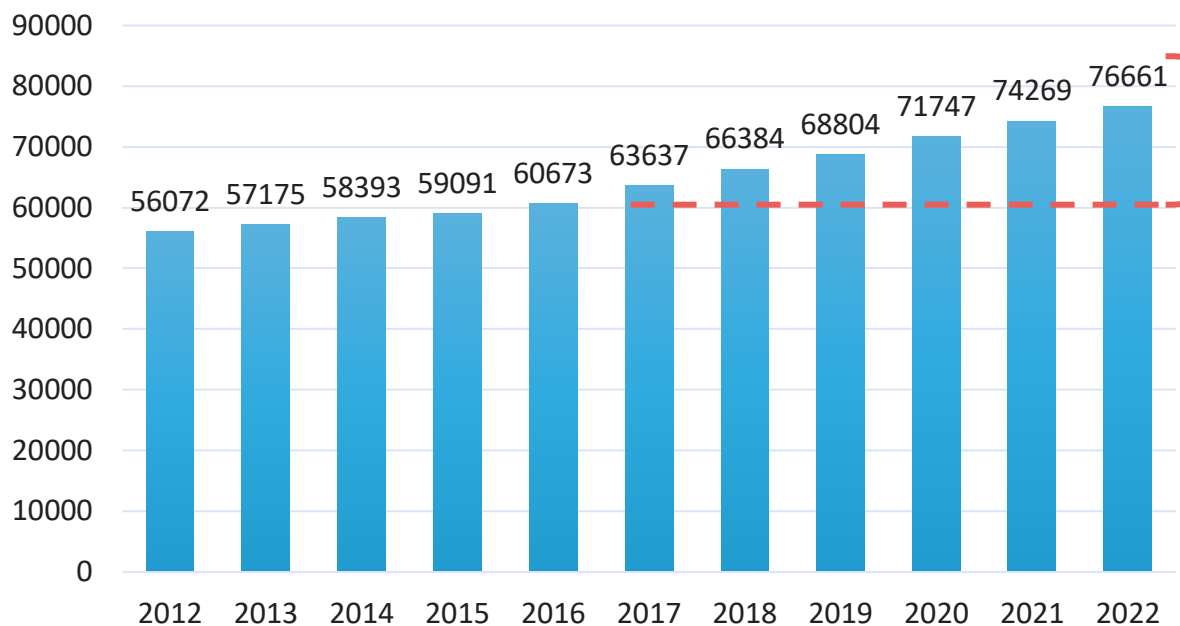

* Kartalla näytetään vain kohteet, joissa uusien asuntojen lukumäärä on vähintään 3

Yksinasuvien määrä on kasvanut selvästi viime vuosina

Yksinasuvien määrä on kasvanut vuosien 2012-2022 aikana noin 20 000 henkilöllä. Kasvu on ollut voimakasta vuosina 2016-2022, jolloin kasvua on ollut lähes 16 000 henkeä.

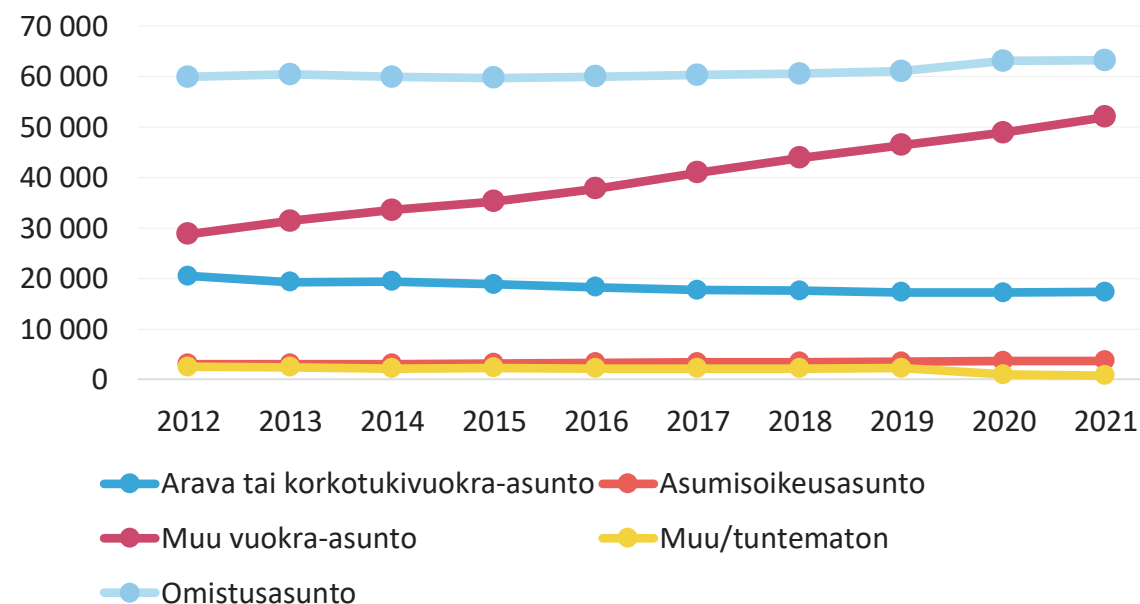
Yksinasuvien määrä 2012-2022

Uudistuotanto on lisännyt vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrää merkittävästi

Vakituisesti asuttujen vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä on lisääntynyt merkittävästi vuosien 2012-2022 aikana (kasvua 81 %).

VAKITUISESTI ASUTUT ASUNNOT HALLINTAPERUSTEEN MUKAAN

TAMPERE.
FINLAND

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

Ympäristön tila

Tampereen kaupungin ympäristön tila on melko hyvä. Vesistöjen veden laatu on pääosin hyvässä ekologisessa luokassa, ilmanlaatu on parantunut merkittävästi vuosien varrella ja nykyään ilmanlaatua heikentävät lähinnä katupölykauteen liittyvät hetkelliset ylitykset hengitettävien pienhiukkasten määrässä.

Merkittävää ympäristöhaittaa aiheuttaa kaupungissa edelleen tie- ja raideliikenteen melu. Liikennemelulle altistuu Tampereella 32,6% asukkaista.

Tampereen seitsemästä pohjavesialueesta neljän kemiallinen tila on hyvä ja kolmen huono. Käyttövedestä 25 % otetaan pohjavedestä.

Asukkaat, jotka altistuvat yli 55 dB:n päivämelutasolle liikenteestä

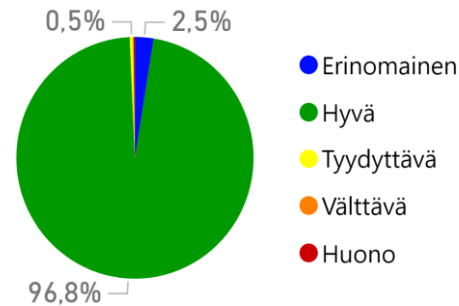
73870

Asukkaiden määrä

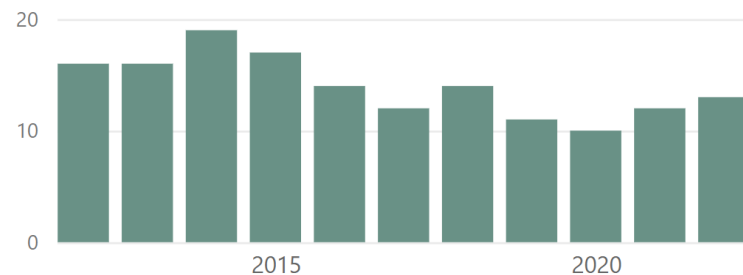
32,6 %

Osuus kaikista asukkaista

Tampereen järvien ekologinen tila, pinta-alajakauma

Hengitettävien hiukkasten vuosikeskiarvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

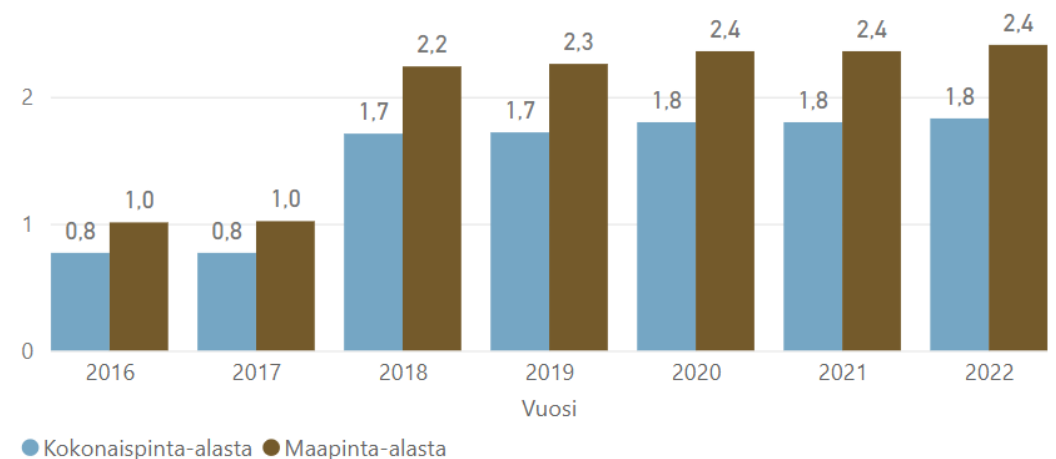

Tampereella on 708 kohdetta rekisteröity Maaperän tilan tietojärjestelmään mahdollisesti pilaantuneeksi, pilaantuneeksi, puhdistetuksi ja puhtaaksi todetuiksi maa-alueiksi. Näistä kohteista on pohjavesialueilla 13 %.

Ympäristölupavelvollisia laitoksia Tampereella on 162 laitosta (sisältää valtion ja kunnan valvomat laitokset).

Tampereella on rauhoitettu lukuisia kohteita luonnonsuojelualueiksi pinta-alaltaan yhteensä 1263 ha (vuonna 2022). Luonnonsuojelualueet edustavat monipuolisia luontotyyppejä; vanhoja luonnonmetsiä, lehtoja, kosteikkoja, lintujärviä ja perhosniittyjä. Tampereen kaupungin omistamista metsistä 17,5% on suojeltua, lisäksi erilaisia luonnoltaan, maisemaltaan tai kulttuurisilta arvoiltaan merkittäviä arvometsiä on 13,5%. Vain 15 % kaupungin omistamasta metsäalasta on talousmetsää.

Luonnonsuojelualueiden osuus kaupungin pinta-alasta

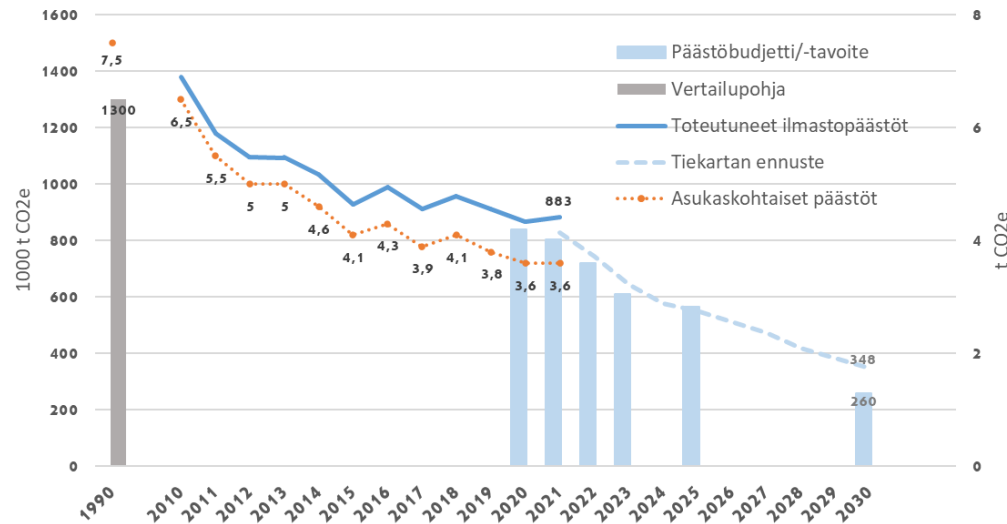
Ilmasto

Tampereen alueelliset kasvihuonekaasupäästöt kasvoivat vuoteen 2010 asti, laskivat nopeasti 2015 asti ja hitaammin sen jälkeen.

Vuonna 2021 kokonaispäästöt olivat 32 % pienemmät kuin vertailuvuonna 1990.

Tampereen tavoite on olla hiilineutraali 2030. Ilmastobudjetissa on asetettu sen mukaiset vuotuiset maksimipäästöt. Vuonna 2021 todelliset päästöt olivat jo 10 % suuremmat kuin budjetin mukaiset päästöt.

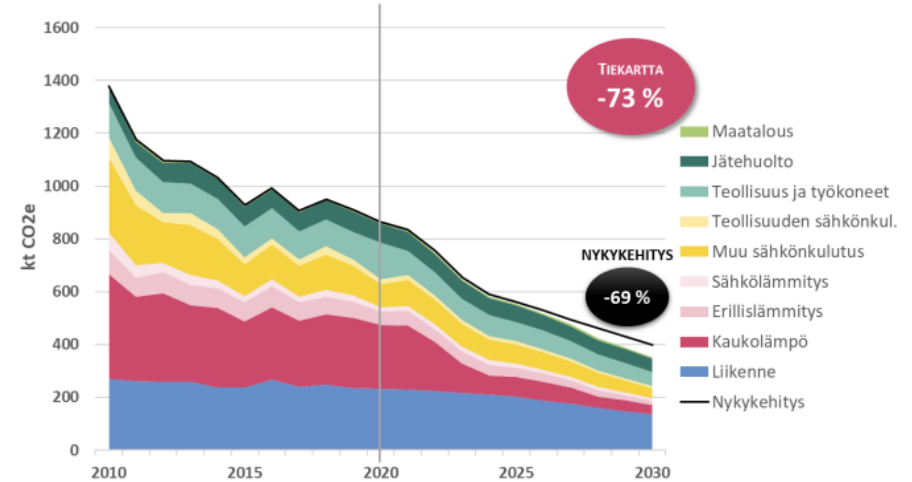
Arvion mukaan ([Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta](#)) suunnitellut toimenpiteet riittävät 73 % vähennykseen, kun tavoitteena on 80 %.

Ilmastopäästöt Tampereella vertailuvuonna 1990 ja päästökemitys 2010-2021 mukaan lukien teollisuuden päästöt; Tampereen ilmastobudjetit 2020-2023 ja tavoitteelliset ilmastopäästöt 2025 ja 2030 sekä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan mukainen päästöennuste 2021-2030

Lähteet: CO2-raportti 2023, Tampereen tilinpäätös 2022, Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta

Kestävä Tampere 2030 –tiekartta päästöennuste, toukokuu 2022

Tampereen ilmastopäästöjen toteuma 2010-2020 sekä nykyisen kehityksen ja Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan toimenpiteiden perusteella tehty ennuste. Nykykehitys sisältää kansallisen kehityksen lisäksi myös ne merkittävimmät Tampereen ilmastotoimenpiteet, jotka ovat jo toteutumassa.

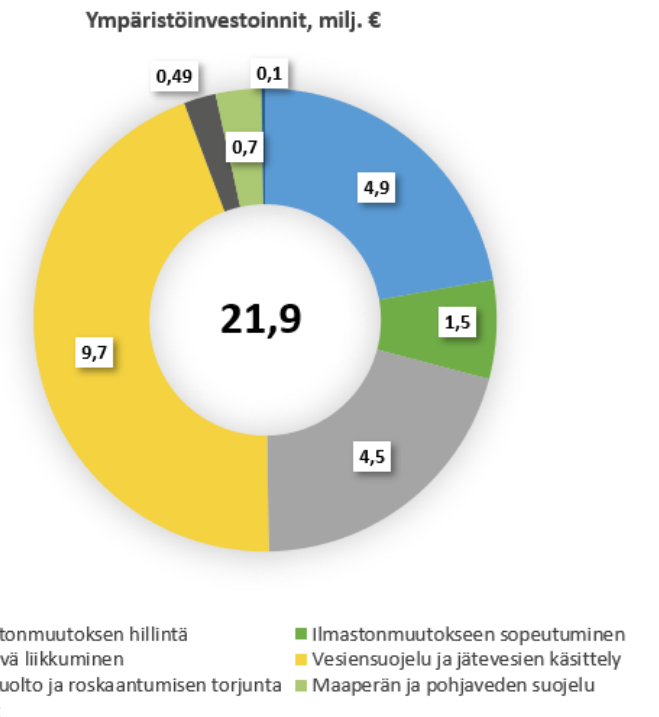
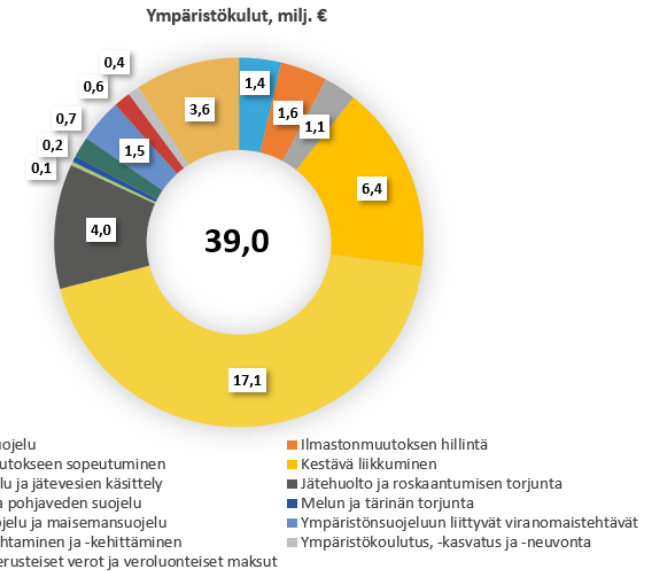
Millä loput 7 % voidaan vähentää?

- Liikenteen** päästöjen pitää vähentyä huomattavasti nopeammin myös kestävien kulkutapojen kasvun myötä
 - Vaje 20-40 kt CO2e
- Teollisuuden sekä rakentamisen ja muiden työkaluiden (esim. kunnossapito) **öljynkulutuksen** pitää vähentyä nopeammin
 - Vaje ~ 17 kt CO2e
- Öljylämmityksen** pitää poistua sekä asuin- että teollisuusrakennuksista
 - Vaje 7-10 kt CO2e
- Olemassa olevien **kaatopaikkojen** päästöjä tarvitsee selvittää tarkemmin ja hillitä
 - Vaje 10-35 kt CO2e
- Kaukolämmön** tuotannossa tarvitaan vielä lisäratkaisuja päästöjen vähentämiseen
 - Vaje ~ 8 kt CO2e

Ympäristö- ja ilmastotyön talousraportointi

- Seurataan koko ympäristötyön osalta tilinpäätöksessä (=ympäristötilinpäätös) ja ilmastotyön osalta sekä talousarviossa että tilinpäätöksessä (=ilmastobudjetissa oleva ilmastotoimien taloussuunnitelma).
- Ympäristökulut olivat vuonna 2022 yhteensä 39,0 milj. euroa (2,0 % kaupungin toimintakuluista) ja ympäristöinvestoinnit 21,9 milj. euroa (9,2 % kaupungin investoinneista).
- Ilmastotyön osalta toteutuneet toimintakulut olivat vuonna 2022 noin 8,6 milj. euroa ja talousarvio ylittyi noin 50 000 eurolla. Toteutuneet ilmastoinvestoinnit olivat noin 11,2 milj. euroa, joka ylitti talousarvion noin 0,8 milj. eurolla.

Ilmastotoimien taloussuunnitelman toteuma	TP 2022	TA 2022	Ero
	1000 EUR	1000 EUR	1000 EUR
Kaupunkiorganisaatio -toimintakulut	-8 620	-8 570	50
Ilmastomuutoksen hillintä	-2 010	-2 520	-510
Ilmastomuutokseen sopeutuminen	-590	-180	410
Kestävän liikkumisen edistäminen	-6 020	-5 870	150
Kaupunkiorganisaatio -investoinnit	-11 200	-10 410	790
Ilmastomuutoksen hillintä	-4 710	-3 760	950
Ilmastomuutokseen sopeutuminen	-2 050	-2 480	-430
Kestävän liikkumisen edistäminen	-4 440	-4 170	270

Kiitos!

